

ЛЕЗГИ Газет

**Жуван Ватан, ватанэгълияр,
дидед чIал хуьх!**

1920 – йисалай акъатзава

N 40 (10841) хемис 4–октябрь, 2018–йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет “Дагпечатдин” киоскрай - 16 манат

2-октябрдиз Дагъустандин Къил Владимир Васильеван регьбервилек кваз Дагъустан Республикадин Хатасузвилек Советдин заседание кыле фена.

Адан иштиракчийри исполнительный властдин федеральный органрин Дагъустан Республикада авай территориальный органри, Дагъустандин исполнительный властдин органри ва республикадин муниципальный районрин ва шегьеррин округрин чкадин самоуправленидин органри республикадин жуьреба-жуьре дережайрин бюджетриз налогрин ва налогар тушир пулар атун таъминарунин рекъый санал къвалахуниз ва и барадай къабулзавай серенжемриз талуку месэла веревирдна.

Вичин рахунра РД-дин Гьукуматдин Председателдин заместителдин везифа-

Владимир ВАСИЛЬЕВ:

“Крариз килигна къимет гуда”

яр вахтуналди тамамарзавай Гъажимегамед Гъусейнова кьейд авурвал, республикадин агъалийрин яшайишдин дережа хкаж хьун бюджетриз къезвай налогрин ва налогар тушир пуларин къадар артух хьун таъминарунихъ галаз къевелай алакьалу я: “Региондин бюджетдин 104 миллиард манатдин такъатрикай инфраструктура вилик тухун патал, рекьерин фонд квачиз, алай йисуз 4 миллиард манатдиллай тIимил такъатар, яни 3,8 процентдин такъатар чара авун къалурнава. Хусуси дохдрин къадар аквадайвал артухар тавунмаз республикадин агъалийрин яшайишдин дережа ва ери хкажиз хьун мумкин туш”.

Республикадин жуьреба-жуьре дережайрин бюджетриз налогрин ва налогар тушир пулар атун таъминарунин рекъый къабулзавай серенжемрин гьакъиндай Федеральный налогрин къуллугдин РД-да авай Управленидин руководитель Газинур Апсалимова гегеншдаказ суьгьбетна.

“Республикадин сад авунвай бюджетдиз чара ийизвай налогрин пуларин къадар артух хьун къазанимишиз алакьна. И кар федеральный къурулушрин территориальный органрин республикадин исполнительный властдин органри санал къвалах тухунин нетижада таъминариз хъайиди я”, - кьейдиди ада.

Ада вич кыле авай ведомстводини РД-дин МВД-ди налогрихъ галаз алакьалу къанунсузвилериз рехъ гуниз талуку делилар сада-садав гыле-гыл аваз агакьарунин патахъай икьардал атанвайдакьайни лагъана.

ФНС-дин РД-да авай Управленидин руководителди РД-дин эцигунрихъ галаз алакьалу хиле пилотный проект кылиз акъудун давам жезвайдакьай хабар гана ва адан макьсад квекай ибарат ятла суьгьбетна. ИкI, ада кьейдиди: “Кыле тухузвай серенжемрин макьсад налогрин база ачухдаказ райж авуникай ва республикадин эцигунардай хилек карханагар “хъендикай” хкудуникай ибарат я. Региондин эцигунрин базардин 92 иштиракчиди хартиядал къулар чIугунва, яни Дагъустанда товарралди таъминарунин къвалахар ва

къуллугъар авунин базарда къанунсуз гьекатриз аксивал авунин рекъый саналди тир политика уьмуьрдиз кечирмишзава”.

Газинур Апсалимова гьакъни малумарна: “Гъар са агъалидивай контрольно-кассовый техника ишлемиш тийизвай ва касадин чек тагузвай алишверидин агентдин патахъай телефондин 89887330303 нумрадиз зенг авуна хабар гуз жеда. Чи республикадин агъалийрик налогрин барадай къанунрал амал ийидай хътин ерир курунин жигъетдай саналди тир къвалах давамарун герек я. За юлдашривай чек истемешун чарасуз тирдан патахъай чпин коллективра талуку тир гъавурдик кутунин къвалах тухун къевелай тIалабзава”.

Рахунрихъ яб акалайдалай гуьгъуьниз Дагъустандин Кыли Республикадин Гьукуматдин Председателдал бюджетдиз къезвай налогрин къадар аквадайвал артухариз алакьай, иллаки нетижалудаказ къвалахай руководителар наградагар гун патал къалурун тапшурмишна. И рекъый къулухъ галамуькьзавайбуруз лагъайтIа, Владимир Васильева чпин къуллугъдин везифаяр менфятлудаказ тамамаруниз звер гана: “Эгер кезе виликдай хъиз къвалахиз къанзаватIа, я тахъайтIа, куьн алай къуллугъдин дережада авачирди куьне аннамишзаватIа, арзаяр къьена къвалахдиллай элячIа. Вучиз лагъайтIа са тIимил вахтариллай чна неинки кар кылиз акъудзавайбуруз, гьакъни руководителризи къимет гуз башламишда. Чи вил куьне куь къвалахдин къайда дегишарунал ала. Исятда лагъайтIа, чун жува ишлемишзавай правовой къайдайрикай рахазва. Куь заместителрин, муниципальный дережада аваз къанун-къайда хуьдай къурулушрин къвалахдиз фикир це. Абурун къвалахал вуч паталди къезвайди я, абурун къвалахдиз гъихътин уьлчмейралди къимет гузвайди я? Им виридаз талуку месэла я. Муниципалитетрин руководителар яз, куьне налогар гун тавуниз рехъ гана виже къеведач”.

Республикадин Кыли Дагъустандин хусуси доходрин пулар ишлемишуналди бажармишзавай “100 школа” проектдиз талуку ихтилатни кудна: “Чав виликдай малумарай са миллиард манатдиллай артух

такъатрин чкадал налогрин пулар яз 315 миллион манатдин такъатар агакьна. Кылинди лагъайтIа, и такъатрикай чна чи аялар патал школаяр цийикIа туйкIуьр хъийидивай гъар са школадиз 2 миллион манат такъатар чара авуна. Чи республикада 133 школа чкIидай гъалда авамуниципалитетрин кыилери гъа идан патахъай фагъум-фикир авун герек я. Квекай чIехи ксар авур, куь школайризи, гьакъикъатда, 30 йисан девирда са кепекни чара авунач! Нетижда абуру лап куьгъне хъана. И месэлада вуж машгъл жеда? Россияди чаз алай вахтунда 70 автобус багъишнава. Чаз лагъайтIа, кве вишелей виниз автобусар герек я. Им чна квехъ галаз санал гъална къанзавай месэла я. Чун руководителар я. Чи аялриз хатасуз ва алай аямдин истемешунрихъ галаз къазвай автобусар маса гъич са касдини гудач”.

В.Васильеван гафаралди, и рекъый тухузвай къвалах къуллугъдал алай гъар са касдин къвалахдин менфятлувилизи къимет гузвай асул делилдиз элкьеведа.

Эхирдай ада хълагъна: “Чна ихтилатризи килигна ваъ, крариз килигна къимет гуда. Чна Дагъустандин халкь ва, сифте нубатда, аялар ва яшлу ксар чарасуз герек вири шейэралди таъминарун лазим я. Вичел налог вегъезвай ва гележегда вичи пенсионрин ва маса пуларин къадар тайинардай лайихлу мажиб гунни таъминарун герек я. И къвалахда кылинди лагъайтIа, “хъендик квай” такъатрин къадар тIимиларуникай ибарат я”.

Заседанидал “яшайишдин къвалеринни коммунальный майишатда газдин тадаракар ишлемишун авай гъалдин ва республикадин властдин органри абурун хатасузвал таъминарунин рекъый къабулзавай серенжемрин гьакъиндай” месэладизни килигна.

“Газпром газ паюн Дагъустан” ООО-дин исполнительный директордин заместителдин везифаяр тамамарзавай Ферзилагъ Исламован гафаралди, и хиле гуьзчивал кыле тухудай чIаууз гьалтзавай асул четинвал граждандри чпин къвалера

▶ 2

Нумрадай кIела:

УЬМУЬР

Азарар - куьгъне, жерягъар?..

Лутуйриз рехъ чи законрин бушвилени, медицинадин илим, инсанар сагъардай идарайрин къвалах зайиф хъунини, чIехи пай агъалийрихъ а къуллугърай гудай пул тахъунини (кесибвили) ачухзавайдал шак алач. Шумуд йис я, чина образованидин илимдин хилера “реформаяр” лугъудайбуру кыле тухуз. Нетижда хъсан гзаф пешекарар чинай масариз катнава. Мектебар, вузар учебникар авачиз ама...

▶ 3

ИРС

“Чан зи Зуьл...”

Чи къвале лезгийрин тIвар-ван авай ксар пара къватI жедай. СтIал Сулейман, Эффенди Капиев, Алибег Фатахов чиниз ара датIана къведа. Ихътин йикъар заз гзаф къандай. Гъажибеган тIалабуналди за тIямлу тIуьнар, къафунар гъазурдай. Анжах чи рикI алай муьгъманриз къафунар ваъ, зи ихтилатар гзаф къандай. Заз чи фольклор хъсандиз чидай. Чи гзаф баядар, махар, къисаяр хуралай кIелдай за.

▶ 4

ИЛИМ

Дурумлу зегъмет сифтени-сифте - агалкъунрин бине

Шайдабег Айдабеговичан педагогикадиз талуку къвалахар неинки Дагъустанда машгъл я, адан ктабрихъ Вирироссиядин ктабрин палатада, Якутиядин, Чувашиядин, Калмыкиядин ва маса республикайринни крайрин образованидин министерствойра, гьакъни Кеферпатан Кавказдинни Юкьван Азиядин халкьарин педагогикадинни культурадиз ирс ахтармишзавайбуруз еке игътияж ава.

▶ 5

САГЪЛАМВАЛ

РикI назик шей я, ам хуьх!

РикIун уьзуьр (ИБС) акатунал, инфраструктура гъизвай себебар тайинаризи четин туш. ИкI, дамарра ивидин гьерекаат йигин хьун (140/90 мм ва адалай виниз), пIаIпус чIугун, ивидик холестерин (умуми холестерин 5 ммоль/литрдилай) ва “чIуру холестерин” 3 ммоль/литрдилай виниз), шекер гзаф хьун, пи акьалтун ва тIимил къекъуьн-ибур рикIунни дамаррин азарар акатунал гъизвай кылин себебар я.

▶ 7

ОБРАЗОВАНИЕ

Баркаллу рекье аваз

Рутул райондин Хъуьлуьдрин хуьруьн школадин тарихдин тарсарин тежрибалу муаллим Къурбанов Санидинан чIехи буба Жабраилан къвалени ихътин мектеб хъанай. Дагълух хуьре савадсузвал терг авун патал 1921-йисуз ачухай ана ахъегъви Акимов Абдуллагъ, къаIлави Рамазанов Расул ва хъуьлуьдди Айвазов Мегъамед муаллимар тир. Тарсар араб чIалал гузвай.

▶ 9

Владимир ВАСИЛЬЕВ:

“Крариз килигна кьимет гуда”

1

авай газдин тадаракриз килигун патал пешекарар гьамиша квализ ахъай тавуникай ибарат я.

Ахпа и месэладай РД-дин Госуударстводин яшайишдин квалерин инспекциядин руководитель Али Жабраилова доклад авуна.

“Тебии газ ишлемишдайла кьетлен гьалар арадал атунин асул себебар газдин линиядик садални алуьк тавуна экечуникай, сертифицироват тавуникай тадаракар ишлемишункай, хатасузал хуьнин серенжемрал амал тавуникай ибарат я. Газ ишлемишункай жавабдарвал сифте нубатда абонентрин чпин хиве гьатзаватлани, кьилдин ксарин ихтиярда авай газдин тадаракрихъ виликамаз кутуннавай икьаррин бинедаллаз гелкьун лазим тир компанийрин хиве авай жавабдарвални Тимил жезвач”, - лагьана Али Жабраилова. Вичин нубатдай яз Россиядин МЧС-дин

РД-да авай ГУ-дин начальник Н.Кьазимегамедова малумаривал, 2018-йисакай алатнавай девирда абонентри сертифицироват тавуникай газдин тадаракар ишлемишун себеб яз бедбахтвилини 6 дуьшуьш хьана. А дуьшуьшриькди 4 касдиз хасаратвал, са кас телеф хьана.

Дагьустандин Кьили докладчириз са жерге суаларни гана. ИкI, В.Васильева и хиле алакьаяр контролвалдай ва гуьзчивалдай органрикай ни тайиндаказ кьайдадик кутун лазим ятIа, гьа кардиз итиж авуна. Рахазвайбурувай и ва са жерге маса суалриз тамам жавабар гуз хьанач ва идахъ галаз алакьалу яз Дагьустандин Кьили абур тагькимарна. Идалайни гьейри, ада РД-дин Гьукуматдин Председатель Артем Здуновал и месэла, пешекарар желб авуналди, мад сеферда веревирд авун пландик кутун тапшурмишна.

РД-дин Кьилин ва Гьукуматдин Администрациядин пресс-кьуллугь

Квалералди таъминарда

Гьазурайди - Рагнеда РАМАЛДАНОВА

Дагьустаанда етим ва диде-бувадин кьаюм-виликай хкатнавай 300-далай виниз аялар алай йисуз квалералди таъминарун пландик кутунва. Идакай “Лезги газетдиз” ала-тай гьяддиз республикадин образованидин ва илимдин министрстводай хабар гана.

“Чеб квалералди таъминарун лазим тирбурун жергедик акатзавай етим ва диде-бувадин кьаюмвиликай хкатнавай 313 аялди алай йисуз квалер гун планламишнава”, - лагьана ведомстводин векилди. Адан гафаралди, и

месэла гьалун патал 257 миллион манатдилай артух пул чара авуна, идакай 150 миллион манат-республикадин бюджетдай.

Мадни малум хьайивал, алаатай йисуз республикада винидихъ квалурнавай категориядик акатзавай 322 аял квалералди таъминарна. И мурадар патал 265 миллион манатдилай артух пул чара авуна. Республикадин образованидин ва илимдин министрстводин делилралди, кьенин юкьуз Дагьустаанда етим ва диде-бувадин кьаюмвиликай хкатнавай, чеб квалералди таъминарун лазим тирбурун жергедик квай аялрин кьа-дар 2800-далай виниз я.

Виликдай “Лезги газетди” Дагьустаанда етим аялриз квалер чара авун пландик кутунвай муниципалитетра абурун киле авай ксарин хиве “неинки вахтунда квалералди таъминарун, гьакIни етим аялриз гузвай квалерин еридин жигьетдайни жавабдарвал авайдакай” хабар ганай.

Тахсир кутазва

ЧИ МУХБИР

26-сентябрдиз Дагьустандин виликан кьилин стха, республикадин Халкьдин Собранидин депутат Ражаб Абдулатипов кьуна. Идан гьакьиндай журналистриз Россиядин Силисдин комитетда малумарна.

“Дагьустандин Халкьдин Собранидин депутат Ражаб Абдулатипов тахсиркарвилдин дестеда иштиракунай кьунва. Муьвал вахтунда РФ-дин УК-дин 210-статьядин 2-паюнай (“Тахсиркарвилдин десте тешкилуна”) адак тахсир кутазвайди малумарда. А дестедин членри ришвет кьачуз, законсуздаказ гражданиз набутвилер тайинарзавай. Идалай вилик гьа и уголовный делодай республикадин медико-социальный экспертизадин бюродин руководитель Мегьамед Махачев ва адан гьилик квай ксар кьунай”, - лагьана ведомствода.

28-сентябрдиз Махачкьаладин Советский райондин судди Дагьустандин Халкьдин Собранидин депутат Ражаб Абдулатипов тахсиркарвилерин десте тешкилуна, законсуздаказ гражданиз набутвилер тайинарунай кьуна.

“Кье Махачкьаладин Советский райондин судди 10 йикъан вахтунда адаз кьунин кьарар акьудна”, - лагьана суддин векилди. Адан гафаралди, эгер адак тахсир кваз хьайитIа, ам кьунин вахт кье вацран вахтуналди - 26-ноябрдалди давамарда.

РФ-дин Силисдин комитетдин официальной каналда малумарзавайвал, Махачкьаладин судди силисдин талабуни кьилиз акьудна ва Абдулатипов кье вацра дустагнава.

Ражаб Абдулатипов 1997-2000-йисара Дагьустандин миграционный кьуллугьдин руководитель, 2002-2016-йисара Дагьустаанда авай Россиядин УФС-дин начальник, МВД-дин Дагьустаанда авай миграциядин крарай управленидин начальник тир. 2016-йисан сентябрдиз ам Дагьустандин Халкьдин Собранидин образованидин, илимдин ва культурадин, жегьилрин, спортдин ва туризмдин крарай комитетдин председателдин кьуллугьдал алай.

Дагьустандин Халкьдин Собранидин депутат Ражаб Абдулатипов адвокатди ам дустагнуни жигьетдай Махачкьаладин Советский райондин судди акьуднавай кьарардал рази туширди кьалурна. Идан гьакьиндай “Лезги газетдиз” Абдулатипов адвокат Мирзехан Гьасанова малумарна.

Ислен юкьуз чна Дагьустандин Верховный суддиз арза вугана, - лагьана М.Гьасанова. Адан гафаралди, Ражаб Абдулатиповаз талуьк яз “уголовно-процессуальный законда кьалурнавай истемешунрал амал авунвач”.

“Кьилди кьачуртIа, тахсирлу авун патал кьабулзавай серенжем бинеламишдайла кьалурнава хьа, шак физвай шагьидриз зур кьалурун, чуьнуьх хьун ва силисдиз маса жуьреда таъсир авун, тахсирлу тирди субтарзавай делилар терг авун мумкин я. Амма и крар садни авач”, - кьейдна адвокатди.

Уголовный делодай силисдин квалехар киле тухузва, ришвет кьачур 6 дуьшуьш тайинарнава.

Адвокатдин гафаралди, Ражаб Абдулатипова “вичин тахсир хиве кьазвач, са гьихьтин ятIани тахсиркарвилерин дестедихъ галаз вичин алакьа аваз хьайиди инкарзава”.

Арзайрихъ яб акална

Гьазурайди - Дагьви ШЕРИФ

Муаллимрин йикъан вилик Сулейман-Стальский районда РД-дин Халкьдин Собранидин образованидин, илимдин, культурадин, жегьилрин крарин ва туризмдин комитетдин председателдин заместитель Гьамидулагь Мегьамедов умуми образованидин идарайрин регьберрихъ галаз гуьруьшмиш хьана.

Мярекатда Сулейман-Стальский райондин кьил Нариман Абдулмуталибова, депутатрин райсобранидин председател Штибег Мегьамедханова ва жавабдар маса ксарини иштиракна.

Муаллимрин йикъан вилик муаллимрин, яни школадин месэлайрихъ яб акалун, абур гьяддай рекьер-хуьлер жагьурун - им хьсан квалалах я. И кар анал рахай гьар сада кьейдна. РД-дин Халкьдин Собранидин векилди ТIал алай месэлаяр гьалуник кьун кутун хиве кьуна.

Райондин образованидин управленидин начальник Кьачабаг Аминова лагьайвал, келунин йис башламишна са варз алатнава, амма школаяр учебникралди тамавилелди таъминарунин месэла кьени гьалнавач. Идалайни гьейри, райондин школаяр патал ганвай пас-

сажирар тухуда 14 автобусдикай 10 ишлемишдай ихтияр авай вахт куьтягь хьанва. И ва маса месэлайриз талуьк чарар РД-дин образованидин ва илимдин министрстводизни ракурнава.

Кьачабаг Аминова келунин планар тестикьарунин карда четивилер хьуниз талуьк яз кудай месэладай рахунар “Информационный методцентр” МКУ-дин директор Муминат Бабахановади, Сийидхуьруьн школадин директор Ямудин Исаева, Цийи Макьарин школадин директор Жасмина Абасовади, Куулан-СтIалрин школадин директордин заместитель Зоя Гьабидулаевнадини авуна. Кьарагьарай месэлайриз талуьк яз эхирдай Гьамидулагь Мегьамедова вичин кьейдер гана.

- Келунин план - им школадин кьилин документ я. Ам вичин вахтунда тестикьарун герек я. Муаллимриз отпускдиз фидалди келунин цийи йисуз чпин квалладин сяттерин кьадач чир хьана кланда. И кьанун инкарна, Федеральный компонент члурун герек туш, - алава хьувуна ада.

Гь. Мегьамедов дидед чIалан тарсариз, мажибрин гьевес кутазвай пай чара авуниз, 1-4-классра авай аялриз тлуьнар гуниз талуьк ва маса месэлайрални акьвазна.

Кар алай терефриз килигна

1-октябрдиз Мегьарамдхуьруьн райондин кьил Фарид Агьмедова вичин заместительрин, администрациядин кьурлушдик акатзавай подразделенийрин руководительрин ва кьанун-кьайда хуьдай органрин векилрин иштираквал аваз нубатдин совещание киле тухвана. Идан гьакьиндай “Лезги газетдиз” муниципалитетдин администрациядин пресс-кьуллугьди хабар гана.

Совещанидал Фарид Агьмедова район яшайишдинни экономикадин жигьетдай вилик тухуниз талуьк лап важиблу месэлаяр кьарагьарна, анал райондин гьар йикъан кваллахдиз талуьк месэлаярни веревирдна.

Ф. Агьмедов район патал кар алайбурукай сад тир хуьруьн майишатда авай гьалдал акьвазна. ИкI, аграрийри бегьер кьватI хьувун давамарзава. Алай вахтунда 38,050 агьзур тонн емишар, 10,155 агьзур тонн ципицар, 79,130 агьзур тонн сапан майвар, 10,360 агьзур тонн картофар, 2,184 агьзур тонн бустандин майвар, 1,620 агьзур тонн гьажибугьдар кьватI

хьувуна. 39,810 агьзур тонн алафар гьазурнава. Райондин майишатра бегьер кьватI хьувунин кваллахар давам жезва.

Райондин кьил хуьруьн майишатдин кьватI хьувунвай продукция маса гуниз талуьк месэладални акьвазнава.

“Чна хуьруьн майишатдин продукция маса гунин патухъай икьарар кутуннава. Амма идал сергьятламиш хьана виже кьеведач, мадни вилик фин, инвесторар желб авун, хуьруьн майишатдин продукция маса гуьдай сеть гьеншарун герек я”, - кьейдна ада.

Райондин кьилин сад лагьай заместитель Гьабидулагь Мурадалиева оптово-распределительный центр (ОРЦ) эцигунин кваллахар киле физвай гьалдайкIа малумат гана.

Мажибар вахт-вахтунда гунин месэла райондин кьилин кьетлен гуьзчивилик ква. Совещанидал кьейд авурвал, вири идарайри ва организациийри работникриз мажибар вахт-вахтунда гьазва. Районда гьалар пайгардик ква.

Совещанидал веревирд авур месэлайрай талуьк тир тапшургуьр гана.

Хци месэла

РикI назик шей я, ам хуьх!

Рагнеда РАМАЛДАНОВА

Виридушьядин здравоохраненидин организациядин (ВОЗ) делилралди, гъар йисуз дуьньяда рикинни дамаррин азарикди 17 миллиондилай артух инсанар рекъизва. Абурун жергеда чеб хаталу азардикди начагъ тирдакай хабар авачир инсанар иллаки гзаф ава. Хци и месэладиз талукъ яз 1999-йисуз Виридушьядин рикин федерациядин теклифдалди Виридушьядин Рикин югъ тайнариной. Инсандин виридалайни важиблу органдин сагъламвиллиз талукъарнавай серенжемдиз ВОЗ-ди, ЮНЕСКО-ди ва важиблу маса тешкилатрини къуват ганай. Сифтедай и югъ гъар йисан сентябрдин эхиримжи гъядиз кыле тухузвай. 2011-йисалай лагъайтI, Рикин югъ 29-сентябрдиз къейдзава. Адан макъсад агъалияр гъавурдик кутунин къвалахдал ва рикинни дамаррин азаррин, гъа гъисабдай яз рикин уьзурдин (ИБС), инфарктдин, инсультдин вилик пад къунин серенжемрал фикир артух желбуун я. РикI иви беденда къекъуьрун таъминарзавай важиблу орган я, адан къвалах пайгардикай хкатуни чIуру нетижаирал гъида.

Алай йисуз Рикин йикъаз талукъарнавай серенжемар Дагъустандин здравоохраненидин министерстводи кардиологиядин диспансердикъ, республикадин медицинадин профилактикадин (РЦМП), сагъламвиллин, садакай-масадак акатдай азаррин центрайрихъ галаз санал тешкилнавай. ИкI, и сеферда абур Дагъустандин экономикадин ва мулкар вилик тухудай, образованидин ва илимдин, физический культурадин ва спортдин, зегъметдин ва яшайишдин рекъай вилик финин министерстводар ва "Ростелеком" ПАО-да кыле тухвана. Духтурри анра зегъмет чIугвазвай ксарин дамарра ивидин гъерекат ва рикин къвалахдин йигинвал алцумна, электрокардиограмма (ЭКГ) авуна, ивидик квай кислороддин, шежердин, холестериндин къадар ахтармишна. Идалай гъейри, абурухъ галаз суьгъбетарна, рикинни дамаррин азаррин вилик пад къуниз талукъарнавай видеороликкар къалулна. Гигиенадин рекъай чирвилер гудай духтурри инсандин къакъанвал ва заланвал (антропометрия), гъилерин ва далудин къуват (динамометрия) алцумна. Чпин сагъламвал ахтармишиз къандайбуруз кардиологдин, психотерапевтдин ва гигиенадин рекъай тербия гудай духтуррин меслятрикай къвалахзавай чкадал менфят къачудай мумкинвал яратмишнавай. ИкI, и серенжемирин нетижада 120-далай виниз къуллугъчийри чпин сагъламвал ахтармишна. ЭКГ-да дегишвилер авай 5 касдиз рикин УЗИ авунин ва кардиологдин гуьзчивилик хъунин меслятар гана. 15 касдин дамарра ивидин гъерекат къадардилай гзаф йигин тирди малум хъана. Абурукай 10 касдиз и кардикай хабар авачир, амайбуру дамарра ивидин гъерекат агъузурун патал дарманар хъавзвайбуру тир. Дамарра ивидин гъерекат къадарсуз йигинди тир ксариз бедендин заланвал агъузурунин, тIуьнин жигъетдай

ва холестерин мад сеферда ахтармишунин меслятар къалулна. Ахтармишай ксарикай са шумудан беденда холестерин винизди тирди малум хъана. Имни дамарар харапIзавай (атеросклероз) ва, идахъ галаз сад хъиз, рикинни дамаррин азарар (инфаркт, инсульт...) арадал гъизвай къилин себерикай сад я.

РД-дин физический культурадин ва спортдин министерствода азаррин вилик пад къунин серенжемар кыле тухвайдлай къуллукъ, чна республикадин медицинадин профилактикадин центрадин духтур Э.А.АЗИЗОВА-ДИХЪ галаз суьгъбетна.

▪ Эльмира Азизовна, рикинни дамаррин азаррин вилик пад къунин карда къилинди вуч я? Артух фикир квез гана къанзава?

- Рикин уьзур (ИБС) акатунал, инфарктдал гъизвай себерикай тайнариз четин туш. ИкI, дамарра ивидин гъерекат йигин хъун (140/90 мм ва адалай виниз), пIапIрус чIугун, ивидик холестерин (умуми холестерин 5 ммоль/литрдилай) ва "чIуру холестерин" 3 ммоль/литрдилай виниз), шежер гзаф хъун, пи акъалтун ва тIимил къекъуьн-ибур рикинни дамаррин азарар акатунал гъизвай къилин себерикай я. Зи фикирдалди, гъар са касди абурукай хуьз, яни азардин вилик пад къаз

чалмишвал авуртIа, чIуру нетижаирни арадал къведач. Маса гафаралди лагъайтIа, эгер инсанри чпин дамарра ивидин гъерекат, холестериндин, шежердин къадар гуьзчивилик кутунал амалнайтIа, чIехи пай инфарктринни инсультрин вилик пад къаз жедай. Къенин юкъуз и кардикай медицинадин къуллугъчийри гзаф лугъузватIани, нетижаир хъсанбуру туш. Рикинни дамаррин азарар себерикай яз уьмуьрдай физвайбурун къадар тIимил жезвач. Кар-кардай феййла, гъич са духтурдивайни чара ийиз жедач. Инсандиз вичин сагъламвиллин къадар начагъ хъайила ахпа чир жеда. Сагъзавайла гзафбуру ам хуьз чалишмишвалдач, алай деверда иллаки.

▪ РикI сагъламди яз хуьн патал мад вуч авун герек я?

- Сифтеди-сифте гъар са касди сагълам уьмуьр тухвана къанда: экуьнахъ фад физзарядка авун, ягълу квай тIуьнриз гзаф темягъ тавун, абурун чкадал яр-емиш артух ишлемишун, миьхи гъавадал сейр авун, бедендин заланвал артух хъуниз рехъ тагун ва икI мад. Артухан заланвиле рикIел гуьз ацалтарзавайди рикIелай ракъурна виже къведач. ПIапIрус, ички, наркотикар ишлемишункай эсиллагъ къерех хъана къанда. Дамарра ивидин гъерекат гуьзчивилик кутун важиблу я. Эгер ам винизди ятIа, лазим серенжемар къабулна къанда. И карда квез духтур-терапевтди куьмекда. Азардин вилик пад къаз кагъул-

валмир. ТахъайтIа, ахпа куьне гъайиф чIугвада. Инсандин сагъламвал хуьн ва мягъкемарун медицинадин хилеи работникрин къвалахдилайни аслу я, амма гъар са касди вичини сагъламвиллин къайгъу чIугуна къанда.

▪ Духтур, рикинни дамаррин азаррин арада хаталубурукай сад тир инсультдикай рахайтIа...

- Дугъриданни, рикин уьзур (ИБС) ва инсульт эхиримжи 15 йисуз инсанар къинин себерикай гъалтайла сифтегъан къве чкадал ала. Инсульт къилин мефтIедин иви къекъуьн (кровообращение) чIур хъункиди нервийрин клеткаяр къинал гъизвай азар я. Ам тромб акIуники ивидиз фидай чка амуьк тавун ва я идахди дамар пад хъун себерикай яз арадал къвезва. Инсультдин хаталувал адакай ибарат я хъи, ам садлагъана арадал къвезва ва лап йигиндахаз яцIара гъатзава. Гъавилляй гзаф вахтара инсан къутармишиз жезвач.

▪ И азардикъ галаз алакъалу яз хаталувал авайбурун дестедик вужар акатзава?

- Яшар 50 йисалай алатнавай итимар, дамарра ивидин гъерекат йигинди тир ксар, эстроген гормон гзаф квай дарманар ишлемишзавай дишегълияр, бедендин артухан заланвал авайбуру, шежердин диабет ва тромбоцитоз азарар авай ксар, пIапIрус чIугвазвайбуру ва ички ишлемишзавайбуру, атеросклероз авайбуру, чпин багърийризни мукъва-къилирриз инсульт хъанвай ксар...

Инал аз мад сеферда тикрариз къанзава: инсульт чIехи пай вахтара дамарра ивидин гъерекат гзаф йигинди хъун себерикай яз арадал къвезва.

▪ Инсультдин лишанар гъихътинбуру я?

- И азардикъ къве жуьре ава. Ишемический инсульт хъайила инсан вич-вичикай квахънавай гъалдиз къведа, экъуьнча, квил пис тIа жеда, къекъвез ва я рахаз жедач. Геморрагический инсультдикди къилин тIал къвердавай къати, вилерикай тIветIер фидай хъиз жеда, рахунни четин акъвазда, къекъвез жедач, рикIи фад-фад къвалахда.

Инсульт ятIа чирун четин туш. Ихътин вахтунда азарлудавай агъади хъ галай крап авун тIалабда:

- *вилер агална, капар винелна, гъилер вилик авун (эгер са гъил муьтIуьгъ жезвачтIа, ам акатIавал юзаватIа, им инсульт я);*
- *гъилер къилелай винелди хкажун (сагъ инсанди абур къведни сад хъиз хкажда);*
- *къезил са предложение лугъун (мефтIедиз тади гузвайла, мез галкIуда);*
- *хъуьруьн (инсульт хъанвай инсандивай хъуьрех жедач);*
- *мез къалурун (эгер мез са патахъ аватнаватIа, тади гъалда духтурдиз эверун лазим я).*

Эгер куьне инсультдин лишанар тайнаринаватIа, жезмай къван фад "Тади куьмекдиз" эвера.

Азардин вилик пад къунин серенжемир акатзава:

- *пIапIрус чIугуникай ва ички ишлемишункай къерех хъун;*
- *ара датIана спортдал машгъул хъун ва къекъуьн;*
- *дуьз ва витаминралдини белокрылди девлетту затIар тIуьн;*
- *бедендин заланвал артух хъуниз рехъ тагун;*
- *къвалахдинни ял ягъунин къайдайрал амал авун;*
- *вахт-вахтунда бедендин сагъламвиллин гъал ахтармишун.*

▪ Эльмира Азизовна, инсандин виридалайни еке девлет тир сагъламвиллин къаравулда акъвазнавай куьн сагърай. Чна умудзава, куь меслятрикай къелдайбуру хийир хкудда.

Агъалийриз къуллугъзава

Куругъли ФЕРЗАЛИЕВ

Мегъарамдуьруьн райондин Мугъверганрин хуьре агъалийриз медицинадин рекъай къуллугъзавай духтуррин амбулатория кардик кваз гзаф йисар я. Сифтедай анаг фельдшервиллин акушервиллин пункт тир. 1987-йисалай инихъ адакай амбулатория хъана. Алай вахтунда ина 10 касди къуллугъзава, гъа жергедай яз терапевтди, сарарин духтурди, фельдшерди, акушерди, аялрин духтурди, лаборантди ва масабур.

Амбулаториядин заведующийдин везифаяр вахтуналди яз сарарин духтур **БЕКЕРОВ Расул Серкеревича** тамамарзава. Ам Докъузпара райондин Миграгъ-Къазмайрин хуьррай я. 2007-2012-йисара ада ДГМА-дин стоматологиядин факультетда, 2012-2013-йисара интернаттурада къелна. Стоматологиядин сирерай дериндай къил акъудиз алахънавай жегвил пешекар 2014-йисуз Москвада "ортопедическая стоматология" пешедай 4 вацра пешекарвиллин дережа хкаждай курсара хъана. 2013-йисан ноябрдилай ада Мугъверганрин амбулаторияда сарарин духтур яз зегъмет чIугвазава.

Къвалахдилай, шартIарилай рази яз зегъмет чIугвазвай жегвилди ихтилатзавайвал, хуьруьн амбулаторияда къвалахзаватIани, адан патав сарар сагъар хъувун патал неинки мугъверганвияр, гъаки Мегъарамдуьруьни, Докъузпара райондайни инсанар къвезва. Расула абуруз гъакъисагъвилелди къуллугъзава. Санлай къачурла, амбулаторияди медицинадин жигъетдай ийизвай къуллугърилай агъалийри разивалзава.

- **Квехъ ина гъихътин шартIар ава? Герек дарманралди таъмин яни?** - суал гана за сарар сагъар хъувунин къвалахдик квай Расул Бекероваз.

- Чахъ лазим тир вири шартIар ава: гъаамиша яд, чимивал ва икI мад. Дарманрин патархайни дарвал, къитвал авач. Ина куьмек гудай ва я сагъардай мумкинвал авачир дуьшубуьра, къайда тирвал, ахътин начагъбуру чна Мегъарамдуьруьн ЦРБ-диз ракъурзава, - лугъуза духтурди.

Къейд ийин, амбулаториядиз мугъман хъайи вахтунда ана медицинадин къуллугъ герекзавай хейлин ксар авай. И карди духтурри халкъдиз хъсандиз къуллугъзавайдан ва абурун пешекарвиллиз хъсан къимет гузвайдан гъакъиндай шагъидвалзава.

Хъуьлуьдрин школадин - 90 йис

С.-А.АБДУРАШИДОВ

Виликрай, виринра хъиз, Хъуьлуьдрин хуьрени чкадинагъа лийриз кел-кхын савадлуьри чпин квалера, медресайра чирзавай.

Рутул райондин Хъуьлуьдрин хуьруьн школадин тарихдин тарсарин тежрибалу муаллим Къурбанов Санидинан чехи буба Жабраилан квалени ихтин мектеб хъанай. Дагълух хуьре савадсузвал терг авун патал 1921-йисуз ачухай ана ахцегъви Акимов Абдуллагъ, кьаклави Рамзанов Расул ва хъуьлуьдвн Айвазов Мегъамед муаллимар тир. Тарсар араб чалал гузвай.

Хуьре чирвилерин йикъаз талукъ яз кьиле тухвай мярекатдал Къурбанов Санидина светский школадин тарихдай гегенш доклад авуна.

1928-йисуз гьукуматди Кагановичан тварунихъ галай кьуд классдин школа ачухна, чирвилер кьачуз аниз 20-25 аялни къабулна. А вахтунда чкадин пешекарар авачир, Ахцегъай атай Султанов Буньямудина школадиз регъбервал, Акимов Абдуллагъа ана тарсар гузвай. 1931-йисуз Дербентдин педтехникумда келна хтай Мегъамедова Астагъул Наврузовна ва Урусатдай атай Петкоди, Шапкинова (тварар жагъур хъийиз хъанач), Къасумов Гьусейна муаллимар яз квалехна. 1937-1960-

Людмила урус члалан муаллимар тир. 1951-1955-йисара школадин директор Чигалиев Эрзиман (Миграгъ), завуч Владимир, Лебединская Ольга, Евтухина Александра физикадинни математикадин, Пугачева Елена урус члалан, Ефремова Евгения, Бахтиярова Евгения Павловна, Ястурбинская ва масабур муькуь тарсарин муаллимар тир. 1948-йисуз Урусатдай

Мегъамедов Дадаш, Сирияда кьуллугъзавай полковник Мегъамеджанов Мегъамедали ва илимрин цудралди кандидатар, ДАССР-дин лайихлу малдарар, райсоветдин депутатар хъайи доярка дишегълир ва масабур ава. Чавай президентдин грантдин сагъибар Ханбабаева Салигъатал, Ашурбегов Ашурбегал, РД-дин лайихлу муаллим Микаилов Микаилал, Абдулкеримов Гъажималладал ва маса кьегъалрални дамах ийиз жеда.

2007-йисуз гьукуматди 320 аялдиз ацукъдай чкаяр авай, спортзални галай кьве мертебадин школадин дарамат ишлемишиз вахкана. Гила алай аямдин истемешунрив къадайвал тадаракламишнавай, кьулай шартлар авай кабинетра тежрибалу муаллимри вилик акъвазнавай везифаяр намуслувилелди кьилиз акъудзава, мектебдин дережа виниз хкажзава. Чеб пенсияда аватлани намуслувилелди кваллахзавай Гьафизов Абдуллагъ, Уруджев Баламед, Ашурбегов Ашурбег, Ханбабаева Салигъат, Къурбанов Санидин, Раджабов Раджаб, Исамиллов Абдуллагъ ва масабур школадин дамахни я, даяхни. Алай вахтунда мектебдин кьиле директор яз жегъил муаллим Микаилова Мадина Агъмедкеримовна акъвазнава. Адан регъбервилик кваз 45 муаллимди 200-лай гзаф аялриз тербия, чирвилер гузва.

Вири хуьруьнвийриз мектебдин 90 йисан юбилей мубаракрай.

Алим ва муаллим руш

Мегъамедсалигъан САБИР

И мукъвара Надир Фетягъовичан хизандив ва адан мукъва-кьилийрив шад хабар агакьна. Надир Фетягъовичанни адан уьмуьрдин юлдаш Полина Евгеньевнадин руш **РУСАНАДИ** Москвадин госуниверситетдин лингвистикадин университетда (вилекан Морис Торезан тварунихъ галай Халкъдин институтда) филологиядин илимрин доктор, доцент, француз члалан факультетдин заведующий Кудряцева Надежда Борисовнадин регъбервилик кваз агалкъунралди илимдин докторвилдин диссертация хвена. Русана Надировнадин илимдин кваллахдиз официальный оппонентар тир филологиядин илимрин доктор, доцент Скуратов Игорь Владимировича, филологиядин илимрин кандидат, доцент, роман члаларин кафедрадин профессор Николаева Ирина Викторовнади ва маса алимри еке кьиммет гана.

Русанадин буба Надиран ери-бине Къурагъ райондин Штулрин хуьрйя я. Дербент райондин Карл Марксан совхозда лап хъсан кьимметар аваз юкъван школа куьтягъай жегъил Москвадиз рекъе гьатна. Рикле келунин къаст авай дагъви ина Москвадин химиядин хаммадикай чпихъ лап гъвечливал, назиквал авай техникадиз талукъ затлар расунин къайдаяр чирдай институтдик экечина ва анаг агалкъунралди куьтягъна. Кьве йисуз ада Советрин Армиядин жергейра кьуллугъна. 1980-йисуз ам, вичихъ галаз са курсуна келай урус руш Чакина Полина Евгеньевнадал звенмиш хъана. Надир Фетягъовича гзаф йисара Тамбов шегъердин НИИ-да сифтедай инженервилдин, гьугъуьнай кар алай инженервилдин везифаяр тамамарна. Алай вахтунда Надир Фетягъовича Тамбовский областдин рекъерин гьерекар кардик кутадай центрадин начальникдин заместителвиле, адан уьмуьрдин юлдаш Полина Евгеньевнадини гъа и шегъердин "Яру Октябрь" твар алай военный заводда химиядин лабораториядин начальниквиле кваллахзава. Вичикай суьгъбет физвай абурун руш Русана Надировнади гиммишдин медалдалди школа, яру диплом кьачуналди Москвадин гьукуматдин университет ва агалкъунралди аспирантура куьтягъна. Алай вахтунда Русана Надировнади Москвадин экономикадин кьилин школада француз члалан тарсар гузва. Адаз гьакъ лап хъсандиз немс ва ингилс члаларни чида. Гъа са вахтунда алим руш илимдин кваллахдални машгъул я.

Чна Русанадиз, Надиран вири хизандив ва абурун мукъва-кьилийриз и еке агалкъун - алимвилдин твар мубарак ийизва.

Къуй Русана Надировнади гележег-да мадни еке агалкъунар хуьрай!

Баркаллу рекъе аваз

йисалай школа ирид йисандаз элкьуьрна. 1934-йисуз чкадин муаллимар Гьусейнов Гъасанакай заведующий, Мегъамеджанов Мегъамедалидикай, Эскендеров Алиммегъамедакай (Играхъ) урус ва дидед члалан муаллимар хъана. Гьугъуьнлай Хъуьлуьдрин юкъван чирвилерин школадикай школа-интернат хъана. Ана Хъуьлуьдрин, Лакурин, Играхърин, Ичлерин ва маса хуьрерин аялрини келзавай. Дявдин ва дяведилай гьугъуьнин йисара мектебдиз регъбервал гайиди хъсан чирвал авай виклегъ муаллим Тарикъулиев Ярагъмед (Мегъарамдхуьруьн райондин Билбилхуьрйя) тир. 1948-1951-йисара мектебдин директорвал кьаклави Исмаилов Негъиди авуна, гъа и хуьруьнви Эльдаров Эльдар, И.Исмаилова, Краснодардай атай Снурцина, Бондарев Виталий, Бондарева Лида Митрофановна, И.Мотовъ, Порнач

атана Хъуьлуьдрин балайриз чирвал гайи муаллим, ДАССР-дин школайрин лайихлу муаллимвилдин тварар кьачур Айвазова Лида Ивановнади ва Мегъамедова Астагъул Наврузовнади тарс гайи аялрикай гележегда уьлкведиз машгъур ксар хкатна. Абурун арада полковник Раджабов Якуб, Зегъметдин Игит Алиев Алиммирзе, профессорар хъайи Асалиев Асали, Мугъулов Физули, генерал Уружев Уруж, пешекар композитор Гьусейнов Мегъамед, художник Агъамирзоев Агъамирзе, алай вахтунда Туьркияда яшамеш жезвай диндин алим, илимрин доктор, Гьафизов Антарес, геологиядин минералогиядин илимрин кандидатвилдин твар кьачур Абдулкеримов Шафи, Дагъустандин лайихлу духтур Гьусейнов Шамил, юрист, полковник Айвазов Гъайдар, 37 йисуз Бакуда кьилин контролер-ревизор яз кваллахай

Зи тебрик

*Совет власть вич яз себеб,
Гъар са хуьре хъана мектеб.
Кьилиз фена чехи метлеб,
Мубаракрай кьез, Хъуьлуьдар.*

*Урусатдай урус муаллим,
Атана, чаз чирна илим.
Гъиле - кьелем, кьиле - зигъин,
Мубаракрай кьез, Хъуьлуьдар.*

*Алимарин жергеяр кье
Къалин хъанва, аваз кьивенкье,
Чи Ватандин гъар са пилпе...
Мубаракрай кьез, Хъуьлуьдар.*

*90 йис я тамам,
Нурлуди я чи гъар са кам.
Къабул ая чими салам, -
Мубаракрай кьез, Хъуьлуьдар.*

5-октябрь - муаллимрин югъ

Тал алай месэлаяр веревирдна

КЪЕИД.

Эдуард ГЪАЖИБЕГОВ 1977-йисуз Къаракуьреда муаллимрин хизанда дидедиз хъана. Адан буба Алибег - гъевчи классрин, диде Марият урус Чаланни литературадин муаллимар тир.

Вири крар итижлу яз Чехи жезвай Эдуардни школадиз Келиз фена. 5-классдилай башламишна, ада тарихдин тарсуниз иллаки итиж ийизвай, районрин уртах ва республикадин олимпиада йра иштиракзавай. Га и Чавуз Эдуарда гележегдин пешехяна дугъуз жезда - 1996-йисуз Даггосуниверситетдин тарихдин факультетдик экечна. 1998-йисуз буба рагъметдиз феи хцин хиве хизандихъ галаз алакьалу жвабдар везифарни гъатна.

Гъадим Къаракуьредин девлетлу тарихдини Эдуардан пешехягъуниз тагъир тавуна туш. "Зи фикир "Дагъустандин тарих" ктабда кхъенвай, монголрини татарри, Дагъларин уьлкведиз атайла, Дагъустандин хъенчи Ин шейэрин центр тир Къаракуьредиз, и сеняткарвилез авур итижедикай къейдини вичел жельбна. Идалай къулухъ зун жуван хайи хуьруьн тарих, адатар, сеняткарвилер, меденият чириз, ахтармишиз алахъна", - дугъузва Э.Гъажибегова.

2001-йисуз жегъил пешекар ялгъуз дидедин патав хуьруьв хтана, школада кваллахиз эгечина. 2006-йисуз мектебрин профкомдин председател, гуьгъуьнлай райондин "Эренлардин сес" газетдин жвабдар секретарь хъана. 2010-йисуз Эдуард Гъажибеговал райгазетдин редакторвилдин, Докъузпара райондин госуарствонин ва общественный идарайрин къуллугъчийрин профсоюздин комитетдин председателвилдин везифарни иштиракна. Гуьгъуьнлай ада Дагъустан Республикадин хуьруьн майишатдин ва сурьстетдин министрствова эксперт-аналитиквилени кваллахна. Алай вахтунда вичи чирвилер къачур Къаракуьредин школада кваллах давамарзава.

Э.Гъажибегов, РФ-дин журналистрин союздин член я, РД-дин педатдин ва массовый коммуникациярин комитетдин пуд грамотадиз, Россиядин ФСБ-дин РД-да авай сурьстетчийрин управленидин грамотафириз, чухсагъулдин чарариз ва юбилейдин знакодиз, профсоюзрин тешиклатдин грамотадиз лайихлу хъанва.

Дагъви ШЕРИФ

Образованидин цийи стандартрин винел кваллах геле 2005-йисуз башламиш хъана. Алатнавай вахтунда гзаф кваллахар авунва. Цийи къайдайриз талуку яз мукьвал-мукьвал пресадиз макъалаяр, веревирдер акъатзава, школайра собранияр киле физва. Амма вирибурун къилин меслят, къилин макъсад аял геле ясли-бахчадилай школадиз гъазурун, девирдин истемешунрив кървал адаз школада чирвилер гун, ам уьмуьрдин шегъредал акъудун я. И карда я гзаф сулар арадал кьезвайдини - ктабар бес жезвач, хуьрерин чкайра авайбур патал программа чегинзава ва икI мад. Гъар са предметдайни къилдин сулар ава. И месэлаяр гъалдай рекъер-хуьлер жагъурун, теклифар гун патал образованидин вири идарайра диде-бубайрин комитетарни кардик кутунва.

Къаракуьредин хуьруьн школадин директорвилдин везифар тамамари башламишай **Эдуард ГЪАЖИБЕГОВА** гиле-гилди хуьруьн муаллимрин совет кватна. Гуьгъуьнлай райондин ва хуьруьн администрациярин векилрин, муаллимрин, общественностдин иштираквал аваз диде-бубайрин комитетдин гуьруьш киле тухвана. И собранийрин къилин макъсад образованидин хиле къаракуьревийрик къалабулух кутазвай месэлаяр чирун, абур гъялунихъ элкьурнавай кваллах активламишун я.

алриз школадин директордин везифар тамамарзавай Эдуард Гъажибегова, жегъилрин крарин рекъяй полициядин уполномоченный Рафик Кчибегова, классрин руководителри жавабар гана. Инал диде-бубайрин комитетдин цийи председателни хъана, директорди ученикрин, абурун диде-бубайрин вилик акъвазнавай сифтеган месэлайриз талуку доклад авуна. Аялар тербияламишунин, абуроз чирвилер гунин карда диде-бубайрин ролдиз талуку рахунар тежрибалу муаллимар тир Халилбег Эмирчубанова, Эсмер Мирзерагъимова ва масабурани авуна.

Гуьруьшдал гзаф месэлаяр веревирдна. Къилди къачуртла, диде-бубайри ва муаллимри ученикрал гуьзчивал авуниз, аялар тарсар ахъвай тавуниз, абур библиотекайрал желбуниз, школада телефонар къадагъа авуниз талуку ва икI мад. Диде-бубайрин су-

алриз итингилди хуьруьн школадин директордин везифар тамамари башламишай Эдуард Гъажибегова, жегъилрин крарин рекъяй полициядин уполномоченный Рафик Кчибегова, классрин руководителри жавабар гана. Инал диде-бубайрин комитетдин цийи председателни хъана, директорди ученикрин, абурун диде-бубайрин вилик акъвазнавай сифтеган месэлайриз талуку доклад авуна. Аялар тербияламишунин, абуроз чирвилер гунин карда диде-бубайрин ролдиз талуку рахунар тежрибалу муаллимар тир Халилбег Эмирчубанова, Эсмер Мирзерагъимова ва масабурани авуна. Диде-бубайрик къалабулух кутазвай мад са хци месэла къарагъарна - школада ингилис ва урус чаларинни урус эдебиятдин муаллимар кьит я. Аялариз и предметрай тарсар гуз тежезвай дуьшуьшарни ава. Образованидин управленидин, школадин регъ-

берри хиве кървал, а предметрай тарсар гудай къилин образование, ашкъи авай жегъил пешекарар кваллахдал тайнарда ва абуроз яшайшдихъ галаз алакьалу месэлаярни гъялиз куьмекда.

Алай вахтунда школадиз регъбервал гузвай Эдуард Гъажибегов, гъакъикъатдани, тешкилатчилени хъсан алакьунар авай, аяларал, вичин хайи хуьруьн ва райондин тарихдал, ерийрал рикI алай кас я. Белки, им дуьшуьшдин карни туш жеди, ам и рекъяй пешекарни я эхир - ада Даггосуниверситетдин тарихдин факультет акъалтарна, райондин тарихдай илимдин макъалаяр, ктаб кхъенва.

Мярекатдал ада, "Чирвилер къачуза, виликди физва, гекъигунарзава" къил гана, вичи тукьурнавай программадай авур докладни чкадин агъалийри, райондин администрациядин ва общественностдин векилри фикир таган тунач.

Докладчиди фикир желбайвал, алай вахтунда ученикдин везифа хъсан чирвилер къачун, муаллимрин - адаз хъсан чирвилер гун ва аял ЕГЭдиз гъазурун я. ЕГЭ-дин къайдаяр, истемешунар кьвердавай кевеи жезва, гъавилияй муаллимрини датлана чпин пешекарвал хкажун лазим я.

Мадни Э.Гъажибегова къейдайвал, гъар са муаллимди кьунши хуьрерин, шегъеррин, гъатта маса республикайрин школайра гъа тарсар гузвай пешекаррихъ галаз алакьа хуьнини тежриба хкажуниз хъсан тагъирда.

Эгер 6-7-классрилай башламишна ученикрин алакьунриз, бажарагъдиз дикъет гана, абуроз гележегдин пешекдин патаяй фикириз туртла, гъа жи-

гъетдай абурохъ галаз хъсандиз кваллахайтла, пака муаллимар хъайибур, сифте нубатда, чпин хайи школадиз кваллахиз хкъведа.

Гъар са аялди ЕГЭ ва ГИА хъсан нетижаяр аваз вахкун патал муаллимдин алахьунар ва аялдин ашкъи герек я. Аялдин ашкъи, итиж муаллимдин гиле ава, амма, гъайиф хъи, вирибуру и кар аннамишзава.

Эдуард Гъажибегова вичин программадихъ галаз танишарайдалай къулухъ къейдайвал, къарагъарнавай месэлаяр гиле-гил аваз гъялунив эгечлуни Къаракуьредин школа ва ана келайбур республикадилай къецепатани машгурда, и карда абурохъ чешне къачудай ватангъелиярни ава. Школадин директорди образованидин хилез гузвай фикир-куьмекдай райондин къил Абдурагъим Алискероваз сагърай лагъана.

Эрзи ЖАФАРОВА

Зун яшар пудкъадалай алатнавай дишегъли я. Чун аял чвалалай муаллимриз, чехибуроз гуьрмет ийиз вердишарна. Гилани гъаки я, за муаллимар лап вине кьазва, абурон баркаллу зегъмет кар алайди яз гьисабзава. ГъикI лагъайтла, муаллимри акъалтзавай несилдиз чирвилер, тербия, уьмуьрдин тарсар гузва, гележегдин алимар, писателар, госуарствонин деятелар гъазурзава.

Чалал ашукъди

Дербент шегъердин 11-нумрадин юкъван школада лезги чаланни литературадин тарсар гузвай муаллим Жаватова Асият Мефтялиевнадихъ галаз зун фадлай таниш я. Заз садра **Асият МЕФТЯЛИЕВНАДИ** 6-классда киле тухвай "Дидед чал чирвигъдин девлет я" мярекатда иштиракунни къисмет хъана. Лезги чалал адан рикI алайвал, ам чирвигъ дидед чал чириз алахъзавайвал акурла, адаз зи патая авай гуьрмет мадни гзаф хъана.

Лезги чаланни эдебиятдин тарсар чирзавай вичин кабинетни ада лап тавхана хъиз безетмишнавай. Аялар гъавурда тун патал цларал чалан ва литературадин тарсариз, къетлен месэлайриз талукуарнавай макъалаяр, писателрин шиклар, схемаяр ва аквадай маса такъатар алкъурнава. Ада тарсара алай аямдин такъатрикаяни менфят къачузава.

Адаз вичин предмет хъсандиз чир хуьнилай гъейри, гъар са аялжихъ галаз рахатай къайдани чизвай. Аялари гузвай жавабарли классдиз кватI хъанвай пешекарри, диде-бубайри разивалзавай. Заз мадни текстик хъана хъи, Асият Мефтялиевна вичин пешедиз вафалу, вичи дережадин чирвилер, алакьунар, бажарагъ авай, кардив яратмишунин тегъерда эгечIзавай муаллим я. Адаз коллективда, аяларин ва абурон диде-бубайрин, шегъергълийрин арада еке гуьрмет ава.

Винидихъ тIвар кьунвай мярекатда зун Махачкъаладай атанвай муаллим Мариян Бугаевадихъ галаз таниш хъанай. Асият муаллимдикай итилат кватайла, ада икI лагъанай: "Зун сифте адахъ галаз Тахо-Годидин тIварунихъ галай илимдин ахтармишунардай институтдин къуллугъчи Жақлина Мейлановади кардик кутунвай лезги чалан муаллимрин сайтдин куьмекдалди таниш хъанай. Ахпа чун лезги чалан муаллимрин мярекатра ачалтна. Ам пара акъуллу, тежрибалу, вичин кеспи хъсандиз чизвай муаллим я. Сайтдани ада жегъил муаллимриз вичин тежрибадикай тарсар гузва, абурон сулариз тамам жавабар гузва. Гъар са кас вичин пешедив рикI гваз эгечина кIанда. Асият вах вичин кеспидал ашукъ муаллим я..."

Асият Мефтялиевна Мегъарамдуьруьн райондин Кркарин хуьре дидедиз хъана. Дагъустандин госпединститут куьтягъай 1974-йисалай ада муаллимвилдин кесpidиз къуллугъзава. Буба Мефтялини, диде Гуьлангъа муаллимар тир, руша абурон кеспи хкъагъун алааматдин кар туш. Диде-бубади Асиятаз муаллимвилдин сирерни чирна, руьгъда илгъамдин, дидед чал кланарунин нурни туна, аялрив таза цуькверив хъиз эгечIдай гъевесни кутуна.

Яхцурни вад йисуз школадин рехъ алцумзавай муаллимдин кваллахдиз дуьзгъун кьиметни ганва. Ам Дагъустан Республикадин просвещенидин отличник, Россиядин Федерациядин образованидин гуьрметлу работник, педагогвилдин зегъметдин ветеран ва къилин категориядин муаллим я.

Асият Мефтялиевнади уьмуьрдин юлдаш Жаватов Шекветяхъ галаз пуд аялди дуьзгъун тербия ганва. Вагъиф инженер-мелиоратор, Лейла инженер-химик, Назиля инженер-менеджер я. Виридахъ чпин хизанар ава ва абур диде-бубадин риклер шадарзава. Хизандин асайиш уьмуьрди, дуствилдин, хуш рафтарвилери, гуьрметлу алакьайри Асият муаллимдиз мадни ашкъидивди кваллахдай, къадим шегъердин лезги несилдиз дидед чал чирдай алава мумкинвилер гузва.

ЧИ МУАЛЛИМРИН ДАФТАРРАЙ

Зи рикъи цук ахъайда...

Мердали ЖАЛИЛОВ,
РФ-дин писателрин ва журналистрин союзрин член, РФ-дин ва РД-дин культурадин лайихлу работник

Гузеля ГЪАСАНОВА Дагъустандивай, хайи хурьувай хейлин яръгара умуьрзавай лезги ханумрикай сад я. Ам Мегъарамд-хурьун райондин Тагъирхурьун-Къазмайрал дидедиз хъана. Ина юкъван школа, Махачкъалада ДГПУ-дин филологиядин факультет яру диплом къачуналди акъалтарна.

Къисметди ам 1981-йисалай вичин умуьрдин юлдаш Низамудин Гъасановахъ галаз Ленинграддин областдин Гатчина шегъердиз акъудна. Ина адакай 2-нумрадин юкъван школадин урус члалани литературадин, ахпа виридуньядин литературадин риторикадин муаллим, члалан муаллимрин кафедрадин регъбер, РФ-дин Президентдин грантдин сагъиб, педагогикадин илимрин кандидат хъана.

Чи виклеге руша а яръгара-къариблудха къазанмишнавай и дережаяр регъатдиз къачуз жедайбуру я, заз чиз, садани лугъудач. Чидайбуру адал дамахзава, течирбуру, адав таниш жез, алакъайтла, дуствилин алакъаярни хуьз, алахъунарзава. Имни дамахдай кар я.

Заз лагъайтла, Гузеля Алимарданова Тагъирхурьун-Къазмайрин юкъван школада къвалахай йисарилай чида (1970-1981-йисар). Адаз урус члалайни литературадай тарсар гайи муаллимрикай сад зун я. Вичи рикел хкизвайвал, сифтеган шиирар къалурайла, гъейранвални, шаклувални авур "шаир-муаллими" зун я. Аял яз, ада кхъенвай шииррихъ яшариз хас тушир дигмишвал, фикирин деринвал аваз акурла, къелзавай яшлуди суаллу хъун тлеби кар тир.

Амма зи суаллувал гъа сифтеган адан камари алуднай, гъикъ хъи, ада тербия къачузвай квале (хизанда) умуьрдин еке тежриба хъанвай арифдар чехи буба Абдуселим авай. Адахъ галаз таниш хъуни зи суаллар вири кваларнай. За къатлаивал, Абдуселим буба лезги члалан хазинадин (махаринни риваятрин, мисалринни мискалрин, шиирринни манирин) чан алай энциклопедия хъиз тир. Адахъ сятралди яб акалайтлани, инсан икрагъ жедачир...

Дагъустандин лайихлу артистар Мегъти ва Ася Жамалдиноварни гъа и сихилдай я. Куьрелди, Гузеляни ивида илгамдин целехем аваз ханвайдал шак алач.

Алимардановрин хизандай зи гъилик мектебда къелай вири рушари (Гузеля, Зейфат, Раиса) шиирар теснифзавай. Гузеля шаирвилин барадай, къе чаз аквазвайвал, виридалай вилик фена, вини дережадив агакънава.

Шаир тирди хъиз, ам лап хъсан педагог, муаллим-методист, урус ва лезги члаларай таржумачи, хъсан тербиячи ва тешкилатчи, лезги къени хизандин гъунарлу кайвани, жуьреба-жуьре миллетрин векилрин арада дипломат ва дилмажни я! Ихътин ученица жувахъ хъунал за шадвалзава.

Ученик, ученица тарс гайи муаллимдилай са шумуд къарцин (камунин) виликди финлазим тирди гъа ихътин мисалри субутзавайди я.

За и веревирдер Гузеля Гъасановадин - Алимардановадин и мукъвара чапдай акъатнавай "Гъиссерин алемда" ктабдихъ галаз алакълу яз кхъизва. Адан презентация чи республикадин писателрин Союзда къиле фенай. Адакай материални гъа члавуз газетда чапнай. ("ЛГ"-дин цинин йисан 34-нумра).

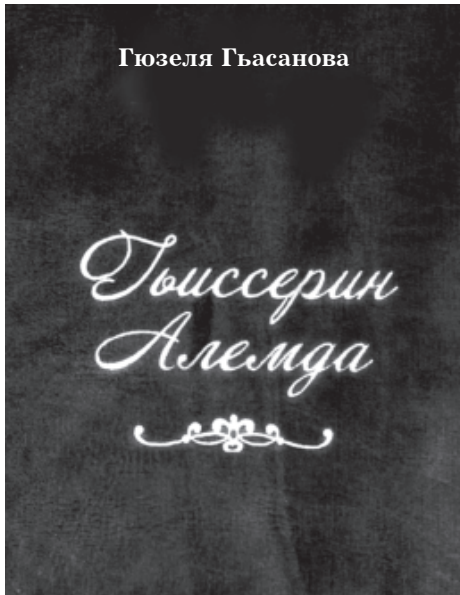
Цийи ктаб, гъакъикъатдани, цийиди я. Имни а кардихъ галаз алакълу я хъи, шаир фадлай хайи накъваривай, халкъдивай яръгара, маса халкъарин арада яшамис жезвалани, хайи члалавай, адан девлетривай къакъатнава! Ада ватандивай яръгариз акъатнавай гъаф лезгийриз Интернетдин кумекдалди хайи члал, адан девлетар, тямар, лезетар хуьз, члал теснифиз, риклинни рубъгдин гъиссер юзуриз кумек гузва. Нетихада члалан алемдал ашукъбурун "Булах" твар алай къвалални арадал атанва. Адан къиле Гузеля Гъасанова ава! И ктабни а къвалалдин са агалкъун я!

Вилик лагъайтла, хейлин умудар, яратмишдай крар гъаф кумайди ктабдин сифте гафуна хъсандиз къейднава.

Лезги "Булах" - зи рубъгъ, бахт я, Стлар михъи. Шииратдин дамах, тахт я, Дустар, куьн гайи... Михъда мадни за и чешме, Шегъре хъуй лугъуз. Чи жегъилриз - ачух чешне, Дуьз камар къачуз... Бахтлу къисметдин хел хъана, Къуьн-къуьне аваз, "Булах" фирай, са сел хъана, Куьн, дустар, галаз...

Вилик лагъайтла, хейлин умудар, яратмишдай крар гъаф кумайди ктабдин сифте гафуна хъсандиз къейднава.

Лезги "Булах" - зи рубъгъ, бахт я, Стлар михъи.
Шииратдин дамах, тахт я,
Дустар, куьн гайи...
Михъда мадни за и чешме,
Шегъре хъуй лугъуз.
Чи жегъилриз - ачух чешне,
Дуьз камар къачуз...
Бахтлу къисметдин хел хъана,
Къуьн-къуьне аваз,
"Булах" фирай, са сел хъана,
Куьн, дустар, галаз...

Ингъе квез Гузелядин гъиссерин алем! Абуру, булахдин стлар хъиз, михъи, нурлу, сеслу яз, къелзавайдан риклиз, рубъгдиз, хайи чилин тямар гъаз авахъзава. Къелзавайдани вич а булахдин гъайбатрикай бахт агакъай касди хъиз гъиссзава. Им автордин агалкъун тушни бес!

Ихътин назик, сеслу, зарлу гъиссер багъишзавай царар чун рахазвай ктабда гъаф ава. Чаз абуру тикрариз къанзавач. Чи фикир масад я: ктабдиз ганвай сифте гафуна (автор - писатель, журналист Н.Ибрагъимов) Гузеля Гъасановадин кхъинрай къачунвай, чпик философиядин тах къвай, чими ва къени гъиссералди девлетлу хейлин фикирар гъатнава.

Чаз бязибур квез теклифиз къанзава. Гъик хъи, абурукай гъар сад къилди са эсер, прозадал кхъенвай шиир хъиз къелиз жезва. Аквар гъаларай, Гузелядин илгамдин и терреф гъелелиг ачухариз тахъанвай къуватлу хел хъиз я. Шииратни, гъикаятни санал алай, автордин рубъгдин майданар къетпендиз лишанламишзавай жуьгенар...

Гузеля ГЪАСАНОВА

Зун педагогикадин илимрин кандидат, "Ленинграддин областдин йисан муаллим", "Виридалайни хъсан, лап хъсан муаллим" конкурсрин лауреат, РФ-дин Президентдин грантдин, Ленинграддин областдин образованидин министерствонин, областдин губернатордин гуьрметдин грамотайрин сагъиб, областдин ЕГЭ-дин комиссиядин член я.

Литературадал гъевчи члалай рик алай. Жува сифте кхъей шиирар шаир-муаллимдиз къалурайла, ада «икъван гъевчи яшдавай аялдивай ихътин шиирар теснифиз жедач» лагъанай. А вахтар алатна, гила мад шиирар кхъинив эгеч хъувуна.

Инсан гъикъван гагда къариблудха яшамис хъайитлани, гъихътин къулай шартлар ана аватлани, ам къариблукъ яз амуькъзавайди я, адакай жадрани хайи къвал жедач. Ам анжах жуь хайи, аял вахтар акъудай кчада ава.

Зун Урусатда умуьрзавай, ватандихъ цигел инсанрикай сад я. Интернетда (Лезгинетда) жуван дидед члалал кхъизвайбуру, шиирриз баянар гузвайбуру акурла, зун цавук хкъада, зи рикли цукъ

Бахт вуч ятла?..

ахъайда, вучиз лагъайтла шииратдал зи гъевчи члалай рик ала. И кар себеб яз заз Интернетда шииратдал рик алай гъаф дустар хъанва.

Рубъгдин мукъвавал, за фикир гайивал, мвидин мукъвавилелайни къакъан я. Зи рубъгдин вахаризни стхайриз Аллагъди лувар-илгам ганва, абурун виридалайни мукъва дустни къелем я.

Гъурбатдавай атир галай цукъверлай, Валлагъ, багъа я ватандин къалгъанар.
Ухшар я чун апатайдаз рекъелай - Хайи чилихъ цигел хъанвай инсанар...

Ватандин тлар ава лугъуз зи чанда, Ялда вичихъ Лезгистандин эверди.
Гъар иер гаф заз шиурда тваз къанда, Нур гуй лугъуз зи илгамдин бегъерди.

Рикъ цразва, зи вил хъанва дидедихъ, Хайи хурьухъ - риклиз чими дигедихъ.
Шиуршурдин ван япарава булахдин,
Заз махпурдал къекъевез къан я йллахдин...

Дидед члалал шиирар кхъизвайбуру члалан рехъ шегъре ийида. Са гафунади, хайи члал хуьн патал санал хуьн чи къуват я. Бубайри лугъудайвал, типлих санал хаз - четин, са-са твал хаз регъат я.

Шаирдин рехъ са акъван регъатди туш. Халкъдин тлар акваз, шаирдин рикни тлар жеда; лезгийр кве патал пайнавай сенгерар акурла, ишеда; жуван дидед члал тийижир аял акурла, хъел кведа, риклиз пис жеда. Гъурбатдиз акъудай къисметдикайни бейкеф жеда... Им залан пар я, четин, жува хъя тийизвай къисмет...

Зун инанмиш тирвал, умуьр хважамжамдиз ухшар, адан рангарни гъар жуьре я, умуьрдин йикъар хъиз. Виридалайни шад йикъар: рухвар хъайи вахт, чехи хъин мехъерин югъ, гъевчи гадади, вуз акъалтарна, диплом гъаз хтай вахт, жуван хтулар сифте сеферда къужахда къур члав... Гъелбетда, яратмишдай ксарин "Булах" къвалал арадал атунни зи шад вақъайрикай сад я.

Сабур къени инсанриз женнетдай ганвай аманат я лагъана, буба-дидедивай ван хъана. Зун вири умуьрда жуваз сабур гуз алахънава. Чандиз азаб хъайитлани, жуванбурун вилля аватдач. Я кутугни авунвач. Рикъ тлар авун виридалайни регъат кар я.

Заз чиз, и дуьньядал гъар са инсанди вичи вуч ийиз хъайитлани, масадан рикъ тлар тежедайвал авуна, вегъезвай гъар са камуниз килигна, фагъумна къанда.

Итимрив гекъигайла, дигегъли кве сеферда сабурлуди хуьн лазим я. Вучиз лагъайтла, аялриз ам - диде, вахариз, стхайриз - вах, жуван итимдиз умуьрдин юлдаш я. Гъакъ хъайила зи везифаярни чехи я, къил-къилел хъана къанда. Кар, къвал члуриз къанзаватла, ажугъдик цай кутун бес я.

Дигегълияр патал къвал, хизан кутун эвелимжи мурад я. Дигегълидин сад лагъай везифани къвалин чимивал (и гафунин вири манайра) хуьн, вафалу диде хуьн я. И кар себеб яз ада, сифте нубатда, хизандикай, къваликай, аялрикай фикирзава.

Хизандикай, балайрикай рикъ динж дигегълидин бажарагъни вини дережада жеда, къвалахални ам алахъда, и рекъе адаз агалкъунрни жеда.

Бахтуникай рахъитла, завай вири дигегълийрин патархъай бахт вуч затла ятла лугъуз жедач. Зи фикирдалди, дигегълидин бахт сифтени-сифте жуван багърирар сагъдиз акун, къвал къени хуьн, умуьрдин юлдашдихъ галаз, къевдан фикирарни сад хъана, хъсан чешнелу хизан кутун, аялриз дуьз тербия гун, балайрикай экв акун, хтулар метел атун я.

Заз ихътин ибара мукъва я: "Эгер рекъе аватла, куьлухъ элкъвен тийиз, анжах виликди алад. Тарих туькълур хъийиз, инсандин къилих дегъшариз хъедач. Вун герек кас хъайитла, ада вав ахъакъарда".

Гъалатлар ахъай тавуна, умуьр къиле тухун пара четин кар я. Амма са кар ава, къе за гъалатла яз гъисабзавай кар а члавуз гъалатла тушир жеда. Гъавилиял ам туькълур хъувунин лазимвални герек къедач.

Чи дигегълияр виклегебур, гъилиял гъар са кар къедаибур, устадар ятлани, дигегълидин умуьрда итимди къетлен чка къазва. Иллаки Кавказдин дигегълидиз далудихъ итим хуьн важиблу кар я. Тахъайтла, сивел пад алачирбур жагъида. Итим, умуьрдин юлдаш гъакъикъатда жуван къевд лагъай жуь хуьн чехи бахт я. Къуй чи гъар са вахаз, рушаз абурукай бахтлу ханумар ийидай итимар къисмет хъурай!

Дурнайрин циргъ-фикирар Ви къелемдал элкъуьрай, Къуна риклин жигъирар, Шииратда къекъуьрай...

Гаф гафунин гуьгъуьна - Шиурдиз экв акурай, Рикли, шемер куькълуьна - Илгамдин дад къачурай...

И кар, и шартла акурла, Рикъ къелемдал рахурай...

Дин

Насигъатдин къисаяр

И мукъвара Махачкъалада кардик квай "Лотос" чапханада Али-гъажи ЭМИРСУЛТАНОВАН "Къуръандал ва Суннадал бинелу насигъатдин къисаяр" т1вар алай ктаб чапдай акъатна. 352 чиникай ибарат ктабдин редактор ЮТО-да РД-дин Муфтиятдин просвещенидин отделдин руководитель Шамил-гъажи Омаров я.

"Эренлардин сес" газетдин къилин редактор Али-гъажи Эмирсултанова алатай йисуз "Исламдин гъакикат" табни чапдай акъуднай. Цийи ктабда диндиз майилвалзавайбурувай менфят къачуз жедай насигъатдин къисаяр гъатнава.

"И ктабда авай къисаяр Къуръандал ва Суннадал бинеламиш хъанва. За абур гъар жуь-

ре чешмейрай кватна, лап итижлу ва важиблур ва ктабда гъунин макъсад - им, гъелбетда, абур келна гъак1 гъейран хъун ваь, абурукай тарс хъудна, гъар са касди вичин уьмуьрда кечирмишун я. Къанажагълу мусурманди абурукай тарс хъудна, вичин уьмуьрда а меслайрал амал ийида", - кхъизва авторди ктабдин сифте гафуна.

Автордиз чна цийи ктаб акъатун мубаракзава ва мадни еке агалкьунар хъун алхишзава. Ктаб къачуз кланибурувай агъадихъ галай нумрадиз зенг ийиз жеда:

Тел.: 8-989-885-11-29 E-mail: aliusug@mail.ru

Дуьньяда

Бурж вахкудач лагъана

Украинадин президент П.Порошенкоди малумарнавайвал, Украинади Россиядин пуд миллиард евро бурж вахкуник къил кутадач, гъик1 хъи, а пул Украинадин виликан президент Виктор Януковича уьлкведин сергъатрай масаниз тухвана. Идан гъакъиндай "Новости" РИА-ди хабар гузва.

"Чна чун са тайин вахтунда хвена, амма, за фикирзавайвал, гъакикат судда гъалиб жеда. Чна и пулар Украинадавай истемииш хъувун адалатсуз кар тирди субутна", - лагъана Порошенко.

2018-йисан сентябрдиз Англиядин Апелляциядин судди Киевдин арзадиз разивилин къимет гана. Россиядин финансрин министр ва вице-премьер Антон Силуанова гъужет алай месаладин гъакъиндай Великобританиядин Верховный суддиз кагъаз кхъидайди лагъана.

Серенжемар къабурда

Бурятия республикада мектебра клелзавайбур, техникуминни колледжрин студентар, вузрин сад лагъай курсуна клелзавайбур бейгъуш квай затлар (наркотикар) ишлемишзават1а ахтармишда. Идакай республикадин администратциядин сайтди хабар гузва.

Наркотикриз акси комиссиядин заседанидал региондин къил А.Цыденова кьейдна хъи, са-сад тамамвилелди ахтармишун герек я. Ахтармишун патал тестар тухудай вахт ва и серенжемар патал гъихътин такъатар герек жедат1а тайинардайвал региондин къили жавабдар ксаривай гъазурвилер акун т1алабна. Са-сад ахтармишунин макъсад бейгъушдин таьсирдик вуж акатнават1а дуьздак1 акъудун ва бейгъуш ишлемишунин нетижа гзаф бедбахтди жедай-дакай тагъкимарун я.

А.Цыденова Бурятиядин Минздравдиз бейгъуш ишлемишунин гелер винел акъуддай алай аямдин ва ужуз къайдаяр чирунин буйругъ гана. Клелзавайбуруз талукъ яз тестер тухунилай гъейри, республикадин гъукумди чуьлда экъечзавай чуру канабар химиядин рекьелди тергун патал районриз пулдун такъатар чара ийизва.

США-дик тахсир кутуна

Сириядин МИД-дин къил Валид Муаллема США-дик ва и уьлкведихъ галаз санал Сирияда военный тахсиркарвилер ийизвайбурук терроризмдиз куьмек гунай тахсир кутуна. Идакай "Новости" РИА-ди хабар гузва.

"Рагъакидай патан коалицияди Сириядин Рака шегъер тамамвилелди тергна, ада гъак1ни районрин инфраструктура, обществанный къурулушар тергна, ватандашар, гъа жергедай яз аяларни дишегълир телефна. Ибур вири военный тахсиркарвилер я", - лагъана В.Муаллема.

Адан гафарай, США-ди ва адан терефдарри террористриз ачухдаказ куьмек гана, гъик1 хъи, боевикринни рагъакидай патан коалициядин макъсадар Сирияда алаш-булаш, барбатвилер, къиникъар арадал гъун я. Сириядин МИД-дин къили малумарайвал, Сирияда террористрихъ галаз тухузвай женг саки акъалт1нава, уьлкведа хатасуз гьалар са къадар дережада арадал кхиз хъанва. Дамаскдихъ Сирияда къанусудак1 авай къецепатан агъалийрикайни уьлкве михъи ийидай ниет ава.

Сентябрдиз Россиядин генерал-лейтенант Владимир Савченкоди малумарна хъи, Америкадин къве F-15 самолетди Сириядин Дейр-эз-Зор вилайтдиз къадагъалу фосфордин боеприпасралди ягъунар къуна. Гуьгъуьнлай США-ди тахсир хиве къуна.

Депутатдиз манат-манат к1ват1зава

Екатеринбургда кардик квай мергъяматлувилин "Человек" фонд вичин мажиб гъвечиди я лугъуз шикаят авур Госдумадин депутат Вера Ганзя патал такъатар к1ватлунив гзечна. Идакай "lenta.ru" сайтди малумарзава.

Такъатар к1ват1завай гъалдиз мергъяматлувилин фондунай килигиз жеда. "Мергъяматлувилин "Человек" фондуну умуд кутаза хъи, чавай виридавай халкъдин къуллугъчи къутармишиз жеда. И месэладиз майилвал ийизвай виридавай чна депутатдиз уьмуьр ва бахтлу гележег пишкешуник къуьн кутун т1алабзава! К1ват1ай вири такъатар т1имил эменни авайдав вахкуда", - кхъенва фондунин малуматда.

Мергъяматлувалзавайбуруз депутат патал 380 агъзур манат пул к1ват1из кланзава, им адан са вацран мажибдин къадар я. Агакънавай куьмекдин пулдун гъахъ-гъисаб фондунин сайтда раижзава. Инсанри гзафни-гзаф гузвай пулдун къадар са манатни 50 кепек я. Макъала чапдай вахтунда россиявийри депутатдиз к1ват1навай пулдун къадар 1633 манат я.

Къейд ийин, 28-сентябрдиз Госдумадин депутат Вера Ганзяди вичин мажиб гъвечиди я лугъуз, шикаят авуна. Адан гафарай, депутатдин юкъан мажиб 380 агъзур манат я. И пул депутатдиз бес жезвач ва гъавилай ада кредитдин картадикайни менфят къачузава.

Телефвилер малумарна

Сирияда женгинин гьерекатар къиле фейи пуд йисан вахтунда Россиядин 112 аскер телефон хъана. Идан гъакъиндай Федерациядин Советдин оборондин ва хатасузвилин рекъай комитетдин председатель В.Бондарева "Интерфаксдиз" малумарнава.

"Алай вахтунда чи Яракълу Къуватрикай Сирияда 112 аскер телефон хъана, ибурукай чехи пай Ан-26 ва Ил-20 самолетар мусибатдик акаатуниди къена. Техникадин жигъетдай яз 8 самолет, 7 вертолет ва, мумкин я, 1-2 БТР ва броневеяномобиль терг хъана", - кьейдна Бондарева.

39 кас, гъа жергедай яз 27 офицер ва маса аскерар авай Ан-26 самолет Сирияда 6-мартдиз куьвар хъанай. Ил-20 самолет Средиземный гъуьлуьн къерехрин патавай 18-сентябрдиз янай. Бедбахтвилин дуьшуьшдин нетижада Россиядин 15 аскер телефон хъана. РФ-дин оборондин министерстводи и мусибатдин тахсир Израилдин хиве туна.

Чин гъазурайди - Куругъли ФЕРЗАЛИЕВ

Чи ватанэгълияр - гъар сана

Хъсан крариз майилвалзавайди

Яшайиш къиле тухузвай чкадилаь аслу тушиз, алакьунар авай ва къазанмишнавай агалкьунрал рази хъана санал акъваз тийидай, вичин к1валахдикай жемиятдиз менфят гудай къайдада зегъмет чуьгъвазвай къуллугъчийризи вири чкайра гъуьрметни нуфуз жеда. Алай вахтунда гъурбатда яшамииш жезвай ва к1валахзавай чи ватанэгли Шагъэмир Керимовичи КЕРИМОВНИ гъа ихътин ксарикай сад я.

биядин рекъай комиссиядиз регъбервална.

Ам 2016-йисан ноябрдилаь Ханты-Мансийский автономный округдин (ХМАО) Пыть-Ях шегъердин къилин заместитель, и шегъердин депутатрин комиссиядин гъамишан член, "Врестлинг" ООО-дин директор я.

1984-1986-йисара Советрин Яракълу къуватрин жергеяра Ватандин вилик вичин буржи тамамарна. Исътда ам запаса авай офицер я. Гуьгъуьнлай ада Ростов шегъерда СССР-дин Минмонтажспецстройдин системада к1валах давамарна. Ина ада военный ва промышленный четин объект эцигунин к1валахриз регъбервал гана.

1996-йисуз къисметди Шагъэмир Керимов хизанни галаз Пыть-Ях шегъердиз акъудна. Цийиз куьч хъайи шегъерда са йисалай тежриба ва алакьунар авай пешекардикай "Врестлинг" ООО-дин директордин заместитель хъана. И тешкилатда ам 2001-йисалай юристдин къуллугъдал эляч1на.

везифаяр гъакъисагъвилелди къилиз акъудзавайвилай ада къуллугъдин ва чирвилер къачунин жигъетдайни виликиди камар къачуза. 1999-йисуз ам Сургутдин госуниверситетдин юридический факультетдин заочный отделенидик экеч1на ва 2003-йисуз анаг "Юриспруденция" пешедай тафаватлу даказ куьтягъна. 2004-йисалай ам ХМАО-да к1валахунин рекъай РФ-дин Госдумадин депутат К.А. Амирован куьмекчи я.

2005-йисуз хъсандиз к1валахунай ада РФ-дин Госдумадин Кеферпалан ва Яргълал тир Рагъэкъеч1дай патан месэлайрин рекъай комитетди чухсагъулдин чар ракъурна. Пыть-Ях шегъерда ам спортдин, ветеранрин ва яратмишдайбурун дестейризи къанумвал авунай са шумуд сеферда "Йисан инсан" яз гъисабна. 2005-йисуз округдин машгъур къаюм, меценат яз чи ватанэгълидин лайихлувилер аялрин "Бахт" ордендалди, ХМАО-дин 70 йисан юбилейдихъ галаз алакьалу яз и округдин губернатордин дипломдалди кьейдна. Адахъ "Карчи виле лайихлувилерей" медаль ва масанарадаярни ава.

2005-йисан декабрдилаь ада "Врестлинг" ООО-дин директор яз к1валахзава. Шагъэмир Керимован хизанда пуд аял ава.

Къейд ийиз кланзава, вичин

гъуьле жеда. Алимрин ахтармишунрал асаслу яз, саки 80 процент вахтунда и балугъар океандин 200 метрдин къван деринра жезва, муькуь вахтунда абур 10 метрдин къван деринвал авай чкайризи хъаж жезва. Варз-балугъдин акунар адетдин балугъдинбурулай тафаватлу я. И балугъдал хъуьруьшарни жедач. Адан яргъивал 3 метрдилаьни гзаф ва къакъанвални 3 метр къван хъун мумкин я; заланвал 1600 килограммдив къван агакъда. Туьнни абур гъуьлуьн гъвечи гъайванар, бязи балугъар ишлемишзава.

Адет яз, варз-балугърик гъашаратар-куквар гзаф жеда. Кукварикай азад хъун патал варз-балугъ чистильщик-балугърин патав фида ва я гъуьлуьн къушари куьмекун патал чпин сирнавунин лув ва к1уф цин винел акъудда. Адет яз, и балугъар тек-тек яшамииш жеда. И жуьредин балугъриз чими ядни кландач, эгер чимивал 12 градусдал къван хъаж хъайит1а, абур чеб-чпивай къакъатда, гъатта къиникъни мумкин я. Цин аламда варз-балугърин душманар гъуьлуьн асланар, касаткаяр ва акулаяр я. Вичик зарарлу зегъер токсин квайвилей инсанди варз-балугъ туьна виже къведач.

Къез чидани?

Варз-балугъ

Тебиатдихъ и къил, а къил авачир къван аламатар ава. Це яшамииш жезвай балугърин агъзурралди жинсер малум я. Алай вахтунда океанда яшамииш жезвай клараб квай балугърикай виридалайни заланди варз-балугъ я. Бязи уьлквейра и балугъдиз рагъ-балугъ ва я къил-балугъ лугъуза. Варз-балугъ вири океанра, Курильский островрин патарив гвай ятара ва Япон

Алакъунар авай ва къазанмишнавай агалкьунрал рази хъана санал акъваз тийидай, вичин к1валахдикай жемиятдиз менфят гудай къайдада зегъмет чуьгъвазвай къуллугъчийризи вири чкайра гъуьрметни нуфуз жеда.

понеделник, 8 октября

РГВК
06.45 «Заряжайся!»
07.00 Время новостей Дагестана. Итоги
08.00 «Заряжайся!»
08.10 Мультфильм
08.25 «Служа Родине»
08.45 «Заряжайся!»
08.55 Д/с «Венесуэла глазами гурмана с Нардой»
09.25 Х/ф «Чужая родня»
11.30 «Вдохновение»
12.05 «Парламентский вестник»
12.30 Время новостей Дагестана
12.50 Д/ф «Край предков»
13.30 «Годекан»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Х/ф «Два друга»
16.30 Время новостей Дагестана
16.55 Х/ф «Ваш сын и брат»
18.45 Передача на табасаранском языке «Мил»

ПЕРВЫЙ
5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.15 Сегодня 8 октября. День начинается.
9.55 Модный приговор.
10.55 Жить здорово! (16+).
12.00 Новости.
12.15 Время покажет. (16+).
15.00 Новости.
15.15 Давай поженимся! (16+).
16.00 Мужское/Женское.
17.00 Время покажет. (16+).
18.00 Вечерние новости.
18.25 Время покажет. (16+).
18.50 На самом деле. (16+).
19.50 Пусть говорят. (16+).
21.00 Время.
21.45 Т/с «Операция "Сатаната"». (16+).
22.45 Большая игра. (12+).
23.45 Познер. (16+).
0.40 Вечерний Ургант. (16+).
1.20 На самом деле. (16+).
2.20 Мужское/Женское.
3.00 Новости.
3.10 Мужское/Женское.
3.20 Модный приговор.
4.15 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1
11:40,14.40,17.40,20.45 Местное время. Вести-Дагестан
17.30 Противодействие экстремизму и терроризму
17.55 «5-й международный фестиваль русских театров»
18.15 Акцент.
5.00 Утро России.
9.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 О самом главном. (12+).
11.00 Вести.
11.40 Судьба человека.
12.50 60 минут. (12+).
14.00 Вести.
14.40 Т/с «Морозова». (12+).
17.25 Андрей Малахов. Прямой эфир. (16+).
18.50 60 минут. (12+).
20.00 Вести.
21.00 Т/с «Московская борзая 2». (16+).
23.15 Вечер с Владимиром Соловьевым. (12+).
2.00 Т/с «Ледников». (16+).
3.50 Судьба человека

НТВ
5.00 Т/с «Пасечник». (16+).
6.00 Деловое утро НТВ. (12+)
8.20 Т/с «Мухтар. Новый след». (16+).
10.00 Сегодня.
10.20 Мальцева. (12+).
11.10 Т/с «Улицы разбитых фонарей». (16+).
13.00 Сегодня.
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.00 Сегодня.
16.30 Место встречи.
17.15 ДНК. (16+).
18.15 Т/с «Шеф. Новая жизнь». (16+).
19.00 Сегодня.
19.40 Т/с «Шеф. Новая жизнь». (16+).
21.00 Т/с «Динозавр». (16+).
23.00 Т/с «Невский». (16+).
0.00 Сегодня.
0.10 Поздняков. (16+).
0.15 Т/с «Свидетели». (16+).
1.20 Место встречи. (16+).
3.15 Поедем, поедим!
4.05 Т/с «Москва. Три вокзала». (16+).
6.30 6 кадров. (16+).
7.00 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
7.30 По делам несовершеннолетних. (16+).
9.35 Давай разведемся! (16+).
10.35 Тест на отцовство. (16+).
11.35 Д/ф «Реальная мистика». (16+).
12.35 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
14.10 Мелодрама «Печаль-радости Надежды». (16+).
18.00 6 кадров. (16+).
19.00 Комедия «Отчаянный домохозяин». (Украина). (16+).
20.00 Т/с «Женский доктор». (16+).
23.00 Т/с «Женский доктор». (16+).
0.00 6 кадров. (16+).
0.30 Т/с «Лист ожидания». (16+).
3.40 Беременные. (16+).
5.35 Жить вкусно. (16+).

вторник, 9 октября

РГВК
06.45 «Заряжайся!»
07.00,08.30,12.30 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на табасаранском языке «Мил»
07.50 «Заряжайся!»
08.00 Мультфильм
08.45 «Заряжайся!»
08.55 Д/с «Венесуэла глазами гурмана с Нардой»
09.25 Х/ф «Потому что ты моя»
11.20 Д/ф «Секреты бабушкиного сундука»
11.45 «Круглый стол»
12.55 «Дагестан туристический»
13.15 «Учимся побеждать»
13.40 «Кунацкая»
14.30,16.30 Время новостей Дагестана
14.50 Х/ф «Хроника пикирующего бомбардировщика»

ПЕРВЫЙ
5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.15 Сегодня 9 октября. День начинается.
9.55 Модный приговор.
10.55 Жить здорово! (16+).
12.00 Новости.
12.15 Время покажет. (16+).
15.00 Новости.
15.15 Давай поженимся!
16.00 Мужское/Женское.
17.00 Время покажет. (16+).
18.00 Вечерние новости.
18.25 Время покажет. (16+).
18.50 На самом деле. (16+).
19.50 Пусть говорят. (16+).
21.00 Время.
21.45 Т/с «Операция "Сатаната"». (16+).
22.45 Большая игра. (12+).
23.45 Вечерний Ургант. (16+).
0.20 На самом деле. (16+).
1.20 Мужское/Женское.
2.15 Модный приговор.
3.00 Новости.
3.05 Модный приговор.
3.25 Давай поженимся! (16+)
4.10 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1
09:00 Канал национального вещания «Очар» (на кумыкском языке)
11:40,14.40,17.40,20.45 Местное время. Вести-Дагестан
17.30 На перевалах Кавказского хребта
18.00 Противодействие экстремизму и терроризму.
5.00 Утро России.
9.00,11.00,14.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 О самом главном. (12+).
11.40 Судьба человека
12.50 60 минут. (12+).
14.40 Т/с «Морозова». (12+).
17.25 Андрей Малахов. Прямой эфир. (16+).
18.50 60 минут. (12+).
20.00 Вести.
21.00 Т/с «Московская борзая 2». (16+).
23.15 Вечер с Владимиром Соловьевым. (12+).
2.00 Т/с «Ледников». (16+).
3.50 Судьба человека

НТВ
5.00 Т/с «Русский дубль». (16+).
6.00 Деловое утро НТВ. (12+).
8.20 Т/с «Мухтар. Новый след». (16+).
10.00 Сегодня.
10.20 Мальцева. (12+).
11.10 Т/с «Улицы разбитых фонарей». (16+).
13.00 Сегодня.
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.00 Сегодня.
16.30 Место встречи.
17.15 ДНК. (16+).
18.15 Т/с «Шеф. Новая жизнь». (16+).
19.00 Сегодня.
19.40 Т/с «Шеф. Новая жизнь». (16+).
21.00 Т/с «Динозавр». (16+).
23.00 Т/с «Невский». (16+).
0.00 Сегодня.
0.10 Т/с «Свидетели». (16+).
1.00 Место встречи. (16+).
2.55 Еда живая и мертвая.
3.50 Поедем, поедим!
4.00 Т/с «Москва. Три вокзала». (16+).
6.30 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
7.30 По делам несовершеннолетних. (16+).
9.35 Давай разведемся! (16+).
10.35 Тест на отцовство. (16+).
11.35 Д/ф «Реальная мистика». (16+).
12.35 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
14.10 Мелодрама «Яблоневый сад». (16+).
18.00 6 кадров. (16+).
19.00 Мелодрама «Любовь Надежды». (16+).
22.50 Т/с «Женский доктор». (16+).
23.50 6 кадров. (16+).
0.30 Т/с «Лист ожидания». (16+).
3.40 Беременные. (16+).
5.35 Жить вкусно. (16+).

среда, 10 октября

РГВК
06.45 «Заряжайся!»
07.00,08.30,12.30 Время новостей Дагестана
07.10 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу»
07.50 «Заряжайся!»
08.00 Мультфильм
08.45 «Заряжайся!»
08.55 Д/с «Венесуэла глазами гурмана с Нардой»
09.25 Х/ф «Почтальон всегда звонит дважды»
11.55 «Поколение» «Клара Власова «Родина моего призвания»
12.55 Ток-шоу «Дагестан. Правила жизни»
14.05 «Подробности»
14.30,16.30 Время новостей Дагестана
14.50 Х/ф «Ссора в Лукашка»
16.55 Х/ф «Свадьба в Малиновке»

ПЕРВЫЙ
5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.15 Сегодня 10 октября. День начинается.
9.55 Модный приговор.
10.55 Жить здорово! (16+).
12.00 Новости.
12.15 Время покажет. (16+).
15.00 Новости.
15.15 Давай поженимся!
16.00 Мужское/Женское.
17.00 Время покажет. (16+).
18.00 Вечерние новости.
18.25 Время покажет. (16+).
18.50 На самом деле. (16+).
19.50 Пусть говорят. (16+).
21.00 Время.
21.45 Т/с «Операция "Сатаната"». (16+).
22.45 Большая игра. (12+).
23.45 Вечерний Ургант. (16+).
0.20 На самом деле. (16+).
1.20 Мужское/Женское.
2.15 Модный приговор.
3.00 Новости.
3.05 Модный приговор.
3.25 Давай поженимся!
4.10 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1
09:00 «Даймох» (на чеченском языке)
11:40,14.40,17.40,20.45 Вести-Дагестан
17.30 Республика. Многофункциональный центр
17.50 «5-й международный фестиваль русских театров»
18.10 Великий шелковый путь. Голос за мир
5.00 Утро России.
9.00,11.00,14.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 О самом главном. (12+).
11.40 Судьба человека
12.50 60 минут. (12+).
14.40 Т/с «Морозова». (12+).
17.25 Андрей Малахов. Прямой эфир. (16+).
18.50 60 минут. (12+).
20.00 Вести.
21.00 Т/с «Московская борзая 2». (16+).
23.15 Вечер с Владимиром Соловьевым. (12+).
2.00 Т/с «Ледников». (16+).
3.50 Судьба человека

НТВ
5.00 Т/с «Русский дубль». (16+).
6.00 Деловое утро НТВ. (12+).
8.20 Т/с «Мухтар. Новый след». (16+).
10.00 Сегодня.
10.20 Мальцева. (12+).
11.10 Т/с «Улицы разбитых фонарей». (16+).
13.00 Сегодня.
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.00 Сегодня.
16.30 Место встречи.
17.15 ДНК. (16+).
18.15 Т/с «Шеф. Новая жизнь». (16+).
19.00 Сегодня.
19.40 Т/с «Шеф. Новая жизнь». (16+).
21.00 Т/с «Динозавр». (16+).
23.00 НТВ 25+. (16+).
0.35 Т/с «Свидетели». (16+).
1.40 Место встречи. (16+).
3.30 Чудо техники. (12+).
4.15 Т/с «Москва. Три вокзала». (16+).
6.30 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
7.30 По делам несовершеннолетних. (16+).
9.35 Давай разведемся! (16+).
10.35 Тест на отцовство. (16+).
11.35 Д/ф «Реальная мистика». (16+).
12.30 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
14.05 Мелодрама «Любовь Надежды». (16+).
18.00 6 кадров. (16+).
19.00 Мелодрама «Чудо по расписанию». (Украина). (16+).
22.45 Т/с «Женский доктор». (16+).
23.45 6 кадров. (16+).
0.30 Т/с «Лист ожидания». (16+).
3.40 Беременные. (16+).
5.35 Жить вкусно. (16+).

четверг, 11 октября

РГВК
06.45 «Заряжайся!»
07.00,08.30,12.30 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на даргинском языке
07.50 «Заряжайся!»
08.00 Мультфильм
08.45 «Заряжайся!»
08.55 Х/ф «Подсолнухи»
11.00 «Галерея вкусов»
11.45 «Аутодафе»
12.55 «Здоровье»
13.45 «Столичный эрудит»
13.55 «Городская среда»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Х/ф «Сомбреро»
16.30 Время новостей Дагестана
16.55 Х/ф «Мать и мачеха»
18.30 Обзор газеты «Хлакькят»
18.45 Передача на аварском языке «Паданги палманги»

ПЕРВЫЙ
5.00 Доброе утро.
9.00,12.00 Новости.
9.15 Сегодня 11 октября. День начинается.
9.55 Модный приговор.
10.55 Жить здорово! (16+).
12.15 Время покажет. (16+).
15.00 Новости.
15.15 Давай поженимся!
16.00 Мужское/Женское.
17.00 Время покажет. (16+).
18.00 Вечерние новости.
18.25 Время покажет. (16+).
18.50 На самом деле. (16+).
19.50 Пусть говорят. (16+).
21.00 Время.
21.35 Т/с «Операция "Сатаната"». (16+).
22.35 Футбол. Лига наций УЕФА. Сборная России - Сборная Швеции.
0.40 Вечерний Ургант. (16+).
1.15 На самом деле. (16+).
2.10 Мужское/Женское.
3.00 Новости.
3.05 Мужское/Женское.
3.15 Модный приговор.
4.10 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1
09:00 «Маданият» (на аварском языке)
11:40,14.40,17.40,20.45 Местное время. Вести-Дагестан
17.30 Республика. Женщины и бизнес
17.50 Светофор
18.05 Планета Культура
5.00 Утро России.
9.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 О самом главном. (12+).
11.00 Вести.
11.40 Судьба человека.
12.50 60 минут. (12+).
14.00 Вести.
14.40 Т/с «Морозова». (12+).
17.25 Андрей Малахов. Прямой эфир. (16+).
18.50 60 минут. (12+).
20.00 Вести.
21.00 Т/с «Московская борзая 2». (16+).
23.15 Вечер с Владимиром Соловьевым. (12+).
2.00 Т/с «Ледников». (16+).
3.50 Судьба человека

НТВ
5.00 Т/с «Русский дубль». (16+).
6.00 Деловое утро НТВ. (12+).
8.20 Т/с «Мухтар. Новый след». (16+).
10.00 Сегодня.
10.20 Мальцева. (12+).
11.10 Т/с «Улицы разбитых фонарей». (16+).
13.00 Сегодня.
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.00 Сегодня.
16.30 Место встречи.
17.15 ДНК. (16+).
18.15 Т/с «Шеф. Новая жизнь». (16+).
19.00 Сегодня.
19.40 Т/с «Шеф. Новая жизнь». (16+).
21.00 Т/с «Динозавр». (16+).
23.00 Т/с «Невский». (16+).
0.00 Сегодня.
0.10 Т/с «Свидетели». (16+).
1.00 Место встречи. (16+).
2.55 Наш ПотребНадзор.
3.55 Поедем, поедим!
4.05 Т/с «Москва. Три вокзала». (16+).
6.30 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
7.30 По делам несовершеннолетних. (16+).
9.35 Давай разведемся! (16+).
10.35 Тест на отцовство. (16+).
11.35 Д/ф «Реальная мистика». (16+).
12.35 Д/ф «Понять. Простить». (16+).
14.10 Мелодрама «Чудо по расписанию». (16+).
18.00 6 кадров. (16+).
19.00 Домик у реки. (16+).
22.40 Т/с «Женский доктор». (16+).
23.40 6 кадров. (16+).
0.30 Т/с «Лист ожидания». (16+).
3.40 Беременные. (16+).
5.35 Жить вкусно. (16+).

пятница, 12 октября

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'РГВК' and 'ПЕРВЫЙ' channels.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'РОССИЯ 1' and 'НТВ' channels.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ДОМАШНИЙ' and 'ТВ-ЦЕНТР' channels.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ЗВЕЗДА' channel.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ЗВЕЗДА' channel.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ЗВЕЗДА' channel.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ЗВЕЗДА' channel.

Малумат

Алай йисан 17-октябрдин нянин сятдин 6-даз Лезгиинин Стлал Сулейманан тиваруних галай госмуздраттеатри Махачкылада, Урусрин театрин гьеччи залда "Чулава дагыны" тамаша кыалурда. Билетар Урусрин театрин касадай маса кыауз жеда. Суарар гайда хыйитла, агьадых галай нумрадиз зенг ая: 8 928-540-30-44.

суббота, 13 октября

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'РГВК' and 'ПЕРВЫЙ' channels.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'РОССИЯ 1' and 'НТВ' channels.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ДОМАШНИЙ' and 'ТВ-ЦЕНТР' channels.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ЗВЕЗДА' channel.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ЗВЕЗДА' channel.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ЗВЕЗДА' channel.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ЗВЕЗДА' channel.

воскресенье, 14 октября

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'РГВК' and 'ПЕРВЫЙ' channels.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'РОССИЯ 1' and 'НТВ' channels.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ДОМАШНИЙ' and 'ТВ-ЦЕНТР' channels.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ЗВЕЗДА' channel.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ЗВЕЗДА' channel.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ЗВЕЗДА' channel.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'ЗВЕЗДА' channel.

КУЛЬТУРА с 8 по 14 ОКТЯБРЯ

Table with 2 columns: Day and Program Name. Includes 'ПОНЕДЕЛЬНИК' and 'ВТОРНИК'.

Table with 2 columns: Day and Program Name. Includes 'СРЕДА' and 'ЧЕТВЕРГ'.

Table with 2 columns: Day and Program Name. Includes 'ПЯТНИЦА' and 'СУББОТА'.

Table with 2 columns: Day and Program Name. Includes 'СУББОТА' and 'ВОСКРЕСЕНЬЕ'.

Table with 2 columns: Day and Program Name. Includes 'ВОСКРЕСЕНЬЕ' and 'РАДИО'.

Table with 2 columns: Day and Program Name. Includes 'РАДИО' and 'ИСПЛЕН, 8-ОКТЯБРЬ'.

Table with 2 columns: Day and Program Name. Includes 'РАДИО' and 'САЛАСА, 9-ОКТЯБРЬ'.

Программа гьазурайди - Насима Велибегова

“Къурагь дагъларин авазар”

ФЕСТИВАЛЬ

Майда АГЪМЕДОВА

Гъар йисан сентябрдин эхирра Къурагь районда “Къурагь дагъларин авазар” лишандик кваз халкъдин манирин республикадин фестивал кыле физва.

28-сентябрдин РД-дин культурадин министерствонин, республикадин халкъдин яратмишунрин кваллин, Къурагь райондин администрациядин къаюмвилек кваз ругуд лагай сеферда тешилай и фестивалда Ахцегь, Докъузпара, Мегъарамдхурун, Сулейман-Стальский, Къурагь, Табасаран районрай, Дербент ва Дагъустандин Огни шегъеррай атанвай милли манияр тамамаравай 50-далай виниз ксари, фольклордин “Къурагь”, “Шарвили” ансамбли, милли музалатрин оркестри иштиракна.

Къурагь райондин кылин заместитель Махач Хариева халкъдин музыкадиз, бубайрин ирсиниз вафалувилай фестивалдин вири иштиракчириз сагърай лагана, РД-дин культурадин министерствонин ва республикадин халкъ-

дин яратмишунрин квалли халкъдин яратмишунар виликди тухунин, ихтын мярекатар тешилуни карда куьмеркар гузвайдакай лагана.

Махач Хариева къейд авурвал, ругуд лагай сеферда кыле тухувай и фестиваль райондин культурадин уьмуьрда чехи вакъиадиз элкъвезва.

- Ам иллаки чи аялар патал важиблу я, гъик хь, чи меденият, адетар хуьн ва давамарун абурун хиве гъатда, - алава хъувуна райондин кылин заместителди.

Роберт Къазиагъмедован турнир

Хазран КЪАСУМОВ

Мукъвара Герейханован хуьрун стадиондал вичин къуллугъдин везифаяр тамардайла игитвилелди телеф хъайи милициядин старшина, “Виктегъвиллин” ордендин сагъиб Роберт КЪАЗИАГЪМЕДОВ риклел хкунин лишан яз футболдай республикадин 8-турнир кыле фена. Ам ачухунин мярекатдал райондин администрациядин кылин заместитель Саид Темирханов, РД-дин МВД-дин векил, полициядин полковник Сейфдин Эмирбегов, Герейханован хуьрун администрациядин кыл Руслан Алдыров, райондин спортдин ва физкультуралардин комитетдин председатель Набир Эфендиев, школадин директор Магина Гъажимурадова, спортдин ветеран Къурбан Къурбанов рахана, къегай хчин экуь къамат риклел хкана.

КЪЕЙД.

Р. А. КЪАЗИАГЪМЕДОВ 1973-йисан 29-июндиз Герейханован хуьре дидедиз хъана. Ада хуьрун юкьвал школа, “Юждаг” университетдин экономический факультет, 2007-йисуз Россиядин МВД-дин Краснодарда авай университетдин Махачкъаладин филиалдин юридический факультет акъалтарна.

Р.Къазиагъмедова 1990-1991-йисара “Герейхановский” совхозда рабочийвиле къвалахна, 1991-1993-йисара Советрин Армиядин жергейра къуллугъна.

1994-2001-йисара Дербент шегъердин ветеринарный управленидин шофер яз, 2001-2002-йисара МВД-дин Сулейман-Стальский РОВД-

-дин патрульно-постовой къуллугъдин милиционер-стажер яз, 2002-йисан 1-январдилай вичин уьмуьрдин эхиримжи йикъалди (2008-йисан 19-июналди) РОВД-дин милициядин патрульно-постовой къуллугъдин отделенидин милиционер яз къвалахна.

2009-йисан 30-августдиз акъудай Указдалди Роберт Абдинович Къазиагъмедоваз телеф хъайидалай къуллугъ “Виктегъвиллин” орден гана.

Р.Къазиагъмедован тлвар Герейханован хуьре са куьмедиз ва хуьрун юкьвал алай стадиондиз ганва.

Санлай къачурла, турнирда райондин хуьрерай атанвай 10 командади иштиракна. Абурун арада къизгъин акъажунар кве гъафтада давам хъана.

Р.Къазиагъмедован турнирда гъалиб хъайи Агъа-Сталприн командадин райадминистрациядин кылин 1-заместитель Лацис Оруджева гъилигъилиз къведай Кубок, медалар, дипломар ва пулдун пишкеш вахкана.

2 ва 3-къаяр къур командаарни медалриз, дипломриз ва пишкешриз лайихлу хъана.

Къвалахта жезвай агалкъунрай ва Р.Къазиагъмедован турнир хъсан тешиллурвал аваз кыле тухунай Набир Эфендиевав РД-дин МВД-дин министр Абдурашид Мегъамедован паттай Гъуьрметдин грамотани вахкана.

Спортзал эцигна

Сократ МУСТАФИН, Гилийрин хуьр

Мегъарамдхурун райондин Гилийрин хуьре залан атлетикадай спортдин мастер АДИШИРИНОВ Магъмуда вичин такъатрихъ ва мукъва-къиллийрин куьмедалди спортзал эцигна. Спортзалдиз “Сократион” тлварни ганва.

Гила адан тербиячийриз спортдай вилик фидай мумкинвал жеда.

Лугъун лазим я хь, и спортзал Мегъарамдхурун райондин 2-нумрадин ДЮСШ-дик акатзава. Ина аялри неинки штангаяр хкъажа, гъаки къуватдихъ галаз алакълалу маса къуьнуарни ийида.

Залан атлетикада вичин махсус адетар ава. Мягъкем сагъламвал, тлебиятдин ганвай къуват, чехи ашкъи авай аялди спортдин и жуьредал машгъл хуьн патал дидебубайрин патай манивални авачиз хуьн чарасуз я.

Тренировкаяр аялар кве дестедиз пайна гъафтада вад юкюз тухудайвал я. Рушарин дестени кардик кутун фикирдик ква. Тренердин къаст спортсменар райондин, республикадин, уьлкведин акъажунриз гъазурун я.

2010-йисалай Мегъарамдхурун 2-нумрадин ДЮСШ-дин тренервиле къвалахзавай Адиширинов Магъмуд кылин образование авай, 1-категориядин пешекар-муаллим

я. Ада цлудралди зурба пагъливанар гъазуруна. Магъамедов Руслана Владимир шегъерда, Бабаханов Радмира Старый Оскол шегъерда Вирироссиядин акъажунра иштиракна. Абурун кведни Дагъустандин хкъагай командадик кутунва.

Къазанмишнавай агалкъунрай Магъмуд Адиширинов 2017-йисуз «Лап хъсан жегил тренер» тлварциз лайихлу хъана. Магъмудан мурад неинки къуватлу спортсменар гъазурун, гъаки вичин тербиячийрикай акуллу, камаллу, халкъдин къуллугъда акъвазнавай ватанпересар хьун я.

Спортзал эцигиз вичиз куьмед гайи вирибуруз, гъакини 2-нумрадин ДЮСШ-дин директор Къазиагъмедов Жамидиназ ва завуч Эфендиев Тимурда ада сагърай лугъува.

Лезги хуьрер

Куруклар

Низам ШАГЪБАНОВ,
РФ-дин образованидин гъуьрметлу работник, РД-дин лайихлу муаллим

Куруклар (Балуджа) Ахцегъривай 6 километрдин яргъа рагъэкъечдай пата авай, кве патакъайни клармар авахъзавай раган синел алай хуьр тир. Хуьрун виликай зур километрдин яргъа хъыз дерай гъвечи Мугъула тлвар алай вацл авахъзавай. Ам кве патал пайзавай дерадин ясти къацу дагълари, мублагъ никлерин мезрейри са вахтара инаг авадан чка тирди субутзава. 1952-1953-йисарал къведалди и дерада 8 хуьр - 8 колхоз авай. Абуру чпин мал-девелет гегенш мулкара, гуьлчимен яйлахра хуьзвай. И дерада авай виридалайни чехи хуьр Ялцугъар тир. Ана 100-дав агакъна хизанар авай, 500-600 къван агъалияр яшамиш жезвай. Ялцугъарин Советдик 4 хуьр акатзавай. Ина гъаки почтунин идара, 7 классдин мектеб, интернат авай.

Ялцугъарин советдик акатзавай

виридалайни гъвечи хуьр Куруклар тир. Ина 36 хизан авай, 200-дав агакъна агъалияр яшамиш жезвай. Ватандин Чехи даяведин йисара и дерада 60-70 агъзур лапаг, 3 агъзур къван къарамалар, 2 агъзурдалай виниз балклар авайди тир. Гъайиф хь, къенин девирда я и девлетар, я и хуьрер дерада амач. Дуьз лагъайтла, Шалбуз дагъдин этегдив Ухулрин хуьре са шумуд хизан яшамиш жезма.

Са бязи вакъиаяр себел яз, и хуьрер клай вахтар чи девирдал гъалтаватлани, и дерада бине кутур хуьрерин 500-1000 йисарин тарихдин сирер садазни малум туш. Низ чида и терс дерайра тарихда гъикъван игитри гъахълу рекье чпин чанар къурбандатла, гъикъван инсанрин чандиз паталай атай жаллатри къаст авунатла. Гъаки и дерада яшамиш хъайи камаллу инсанрикай, жавагъиррин устадрикайни чаз бегъем делилар авач, абурун яратмишунарни риклелай фена.

Гила вичиз акур-такур бязи къвалахрикай, четинвилерикай ЭШРЕФОВ Азим Инаядовича суьбетзава. Ам 1930-йисан 5-августдиз дидедиз хъана. Ватандин Чехи даяве башламишайла, Азима сифтегъан школадин 3-классда клелзавай.

- Чи хизан хуьре виридалайни чехиди, ана зун пуд лагай аял тир. Залай гъвечи мад пуд аял авай, - башламишна вичин ихтилат Азима. - Буба, диде даяве башламишдалди рагъметдиз фена. Чехи стха Сей-

федин 1942-йисуз Ватан хуьз рекье гъатна. Чун вад аял амукъна. Ихтин чехи хизан даяведин йисара дидебуба галачиз хуьн гъаф четин тир. Ялцугъарин юкьван школада ругуд лагай класс куьтягъна, зун колхоздиз финиз мажбур хъана. Гъвечи стхайриз фу гана кланзавай эхир. 1952-йисуз зун армиядиз фена. Челебинский областдин Ангарск шегъерда чи частуни важиблу объект эцигзавай. 1956-йисуз сержант яз армиядай хтана, Чирюртдин ГЭС-дал шофер яз къвалахна. 1959-йисалай пенсиядиз фидалди 40-йисуз шофервиле зегъмет члугуна (ГАП - пассажирский автомобильный парк 1736). Зун Кавказда тефей са шегъерни амач, автобусда аваз пассажираш дашмишиз. За садрани аварияриз, машин масадахъ галукъуниз рехъ ганач.

Къейдна кланда хь, тешиклатчи Эшрефов Азим яз, хуьрун интеллигенциядин векилрин иштираквал аваз, 2010-йисан 26-февралдиз революционер Абдурагъман Исмаилов дидедиз хъайидалай инихъ 115 йис тамам хъунихъ галаз алакълалу яз республикадин Милли библиотекада илимдин конференция кыле тухвана. Анал рахай Азим Эшрефова ик лажана: “Чи гъвечи хуьрдай зурба инсанар акъатна. Абурукай сад Абдурагъман Исмаилов я. Ам обкомдин секретарвиле клалахзавай къегай хва тир. Яргвал йисара органра гъакъсагъвилелди зегъмет члугур Ширин Бабаев Азербайжандин НКВД-дин органрин лайихлу работник лагай тлварциз, орденризни медалриз лайихлу хъана. Ам 1953-йисан мартдиз, 58 йисни тамам тахъанмаз, полковниквиле чинда аваз Бакуда рагъметдиз фена. Ширин Бабаеван хва Юрика бубадин пеше давамарна. Ам Ирандин, Туркиядин сергьятра вичин уьмуьрдин эхир нефесдалди разведчик хъана. Буба хъыз, хвани 1989-йисуз полковникдин чинда аваз Бакуда рагъметдиз фена. Мадни, 30-йисара Къуба пата Варташен районда муаллим Касимов Мегъамед Абдуллаевича сифтебурукай яз Ленинан орден къачуна. Волгоградда высший партшкола куьтягъай Мухуров Мухур Гъуьметовича партиядин Ахцегъ райкомда жуьреба-жуьре къуллугърал къвалахна. Аллагъвердиев Паша 2015-йисан октябрдиз меркездин собранидин 2-5-созыврин депутат, шегъердин собранидин председателдин сад лагай заместитель я. Яргвал вахтара Къурушдал парторгвиле къвалахай Максимум Максимум Агъмедович ва маса гъаф къегайларни акъатна чи гъвечи хуьрдай.

Кар анал ала хь, балуджави-яр гъарнихъ кланва лагана, хуьр, хайи дагълар, тарих, машгур лайихлу ксар риклелай алудна виже къведач, яни абурукай жегил несиризни чирун важиблу я. Гъа ихтинбурукай са къегай хва Эшрефов Азимни я. Вичин намуслу зегъметдалди ада еке агалкъунар къазанмишна. Нетижада ам ихтын наградариз лайихлу хъана: Зегъметдин Яру Пайдах ордендиз, ДАССР-дин лайихлу автомобилла лагай тлварциз, даяведин ва зегъметдин ветерандин знакдиз ва масабуруз. За Азим Инаядовича яшлубурун юг мубаракава. Къуй адахъ сагъламвал ва яргвал уьмуьр хуьрай!

Лезги газет

УЧРЕДИТЕЛЬ:

Дагъустан Республикадин печатдин ва информацийдин министрство

367018, Махачкъала, Насрутдинов пр., 1 "а"

КЪИЛИН РЕДАКТОР
М. И. ИБРАГЪИМОВ

Тел/Факс. (872-2) 65-00-60

E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

КЪИЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ
М. А. АГЪМЕДОВ

65-13-55

ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ
Ш. Ш. ШИХМУРАДОВ

65-00-61

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН

Н. М. ИБРАГЪИМОВ

65-00-59

ЭКОНОМИКАДИН

Ж. М. САИДОВА

65-00-59

КУЛЬТУРАДИН

Э. Д. ШЕРИФАЛИЕВ

65-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН

М. А. ЖАЛИЛОВ

65-00-64

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАДИН

Р. С. РАМАЛДАНОВА

65-00-58

БУХГАЛТЕРИЯ

65-00-62

КАССА

65-00-58

ЖАВАБДАР КОРЕКТОР
М. МАГЪАМДАЛИЕВА

ВЕРСТКА ИЙИЗВАЙДИ
Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА

НУМРАДИН РЕДАКТОР
Ж. САИДОВА

Газет йиса 52 сеферда актязва
Газет алакьядин, информационный техноло-
гийрин ва массовый коммуникациядин хиле
гуьзчивал авунин рекьяй Федеральний кьул-
лугьдин Дагъустан Республикада авай Управ-
лениди 2016-йисан 12-декабрдиз регистра-
ция авуна.
Регистрациядин нумра ПИ ТУ 05-00358
Макъалаяр редакцияди туькьур хыйизва.
Макъалайриз рецензияр гуьзвач ва абур эл-
къвена вахузвач. Редакциядинни макъалай-
рин авторин фикрар сад тахун мумкин я.

РЕДАКЦИЯДИН ВА
ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:
367018, Махачкъала, Насрутдинов
проспект, 1 "а". Печатдин къвал

ГАЗЕТДИН ИНДЕКСАР:

Йисан - 63249

Зур йисан - 51313

Чап ийиз вахкудай вахт - 21.00

Чап ийиз вахкана - 16.50

Газет "Издательство" "Лотос"

ООО-дин типографияда чапна.

367000, Махачкъала,

Пушканин куьче, 6.

Тираж 7339

(Гь) - И лишандик квай материалар

гъакъидихъ чапзавайбуру я.

(12+) - Икъван яшар хъанвайбуру къелрай

НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция республиканской газеты
"Лезги газет"

УФК по РД

Отделение - НБ РД г.Махачкала

БИК - 048209001

ИНН - 0561051314/КПП - 057101001

Р/Сч - 40601810100001000001

Л/Сч - 20036 Ш60090

(Гь)

Мубаракрай!

Дагъустандин Гидрометцентрадин начальник,
РФ-дин лайихлу метеоролог

Абдугъалим Мегъамедгъусейнович ДАДАШЕВАЗ:

Къе вун хайи юкьуз вири,
Ярар-дустар,
мукъва-къили,
Мубаракиз атанва ваз
Рикъе экуь къастар аваз!

Чандин сагъвал хъуй вахъ
мягъкем,
Хайи чилин арха уьткъем!
Хушбахтои хъуй
къачузвай кам,
Агалкъунар хъурай давам!

Паишманвилер,
такъанвилер,
Гьич садрани такурай ваз!
Ви виш йисан юбилейдик
Шад тир тостар дуьгурай
ваз!

ВАЗ ХАЙИ ЮГЪ МУБАРАК-ЗАВАЙ МУКЪВА-КЪИЛИЯР, ЯРАР-ДУСТАР

Сулейман-Стальский райондин Гачалхуьрйай тир эцигунрин гъунарлу устлар, Махачкъаладин 21-нумрадин домоуправленидин регъбер, хъсан хизандин кьил, дустарал рикъ алай кас

Гъамидуллагъ Идрисович МЕГЪАМЕДОВАЗ:

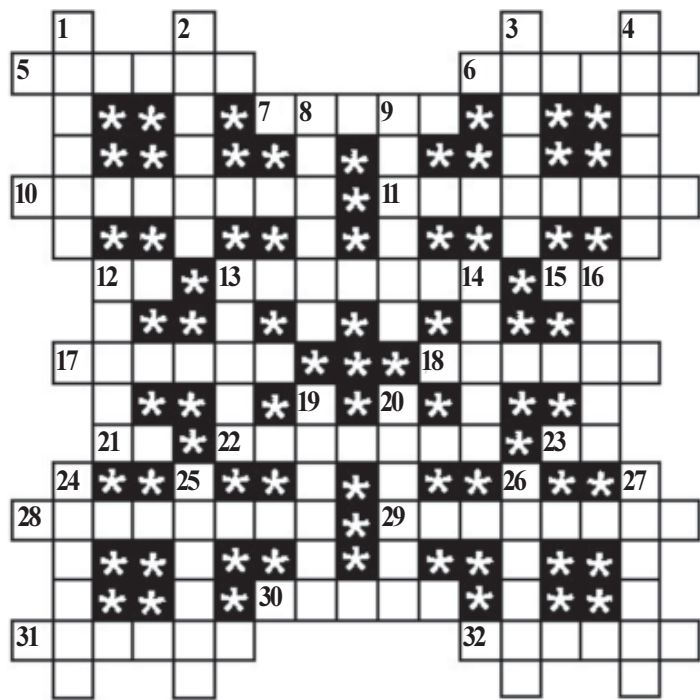
Къулайвилер артухариз
шегъерда,
Ви кар даим ава къалин
бегъерда.
Мекъи ятла, шаксуз гатун
чим гуда,
Сефил ятла, сеслу саздин
сим гуда.

Дустариз-дуст, дагъ я
халис хизандиз,
Дунда хуьда тлебиатдин
мизан дуьз.
Яшамии хуьхъ мадни
яргъал йисара,
Дарман-дава текъвез
ерли бакара!..

**ВИ 60 ЙИСАН ЮБИЛЕЙ ТЕБРИКЗАВАЙ ДУСТАР:
ФИЗУЛИ, РУСЛАН, РЕЙЗУДИН.**

Кроссворд

Туькьурайди - Куругъли ФЕРЗАЛИЕВ

ДУЪЗ ЦАРАРА: 5. Кар къулухъ ягъун, эгълехъун. 6. Тореадордихъ галаз женг тухудай гъайван. 7. Итимдин твар. 10. Чай гъазурунин пешкарвал. 11. Гъавадин алахъай, чими гъал. 12. Майва. 13. Африкадин къумлукъ. 15. Къарамамдин хам. 17. Гарун хурук акатна санихъ къватл хъанвай жив. 18. Риклин дуст. 21. Ранг. 22. Гъарай-звер, гъалаба. 23. Гектар (урус гаф). 28. Хъуьцъуьган. 29. Нафтладин мяденра ва я маса заводра фляейри члугур зегъметдин негъе иесиди вичиз къачун. 30. Акъул авачир инсан. 31. Цавун къати ван. 32. Лезгийрин ширинлухдин са жуьре.
ТИК ЦАРАРА: 1. Скульптурада ишлемишдай къван. 2. Чижрен "мез". 3. Гъ.Гъажибегован "Адетрин къармахра" пьесадикувай туьнт итим. 4. Къ.Меджидован "Дагъларин деринрин булахар" романда рушан твар. 8. Хуьруьн майишатдин хилел машгуьлд. 9. Гъаким Къурбанан гъикайирин сад лагъай ктабдин твар. 12. Кири. 13. Мегъамед Ярагъвидикай ктаб кхъей алим (фамилия). 14. "... - алапатрин уьлкведа" - ингилисрин машгур мах. 16. Лишан. 19. Альпинистрин "къвал". 20. Къайда. 24. Бухара хъицикдин са жуьре. 25. Ресторандин къуллугъчидиз чарасуз къаб. 26. Рикъ алладарун патал такур чкай-ра къекъуьн. 27. Къилдин халкъ.

Женнет диде-бубадин кьвачерик кьва

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ

Хъсан адет хъанвайвал, 1-октябрдиз Ахъегъ райондин КЦСОН-да (жемьятдиз яшайишдин рекъай кьуллугъунин Центр) Яшлугуьрн международный йикъан сувар гурлудаказ къейдна. Центрадин кьуллугъчийри, далудихъ уьмуьрдин девлетлу тежриба галай гъурметлу ксариз гъар са нямет алаз дуьзминавай суфраяр ачухнавай. Мярекатда гъак! "Ахъегъ район" МР-дин кьил Осман Абдулкеримова, райондин Обществен-

дин кьуллугъчийрини абурун къаюм-вилек къай аялри мярекатдин ишти-
ракчийрин гуьгъуьлар музикадин нумрайралди шадарзавай.

Гаф Ахъегъ райондин кьил Осман Абдулкеримова къачуна: - Гъурметлу диде-бубаяр! Куьн яшлугуьрн къуьзубур ваъ, камаллу чхетибуру я. Къе чи дережа - вири агалкъунар, якъин, куь гъунарин негъе я. Акъалтзавай несил кьвачек акъалдарун, дуьздаказ тербияламишун патал куьне къачузвай зегъметдай чухсагъун! Чхетибуруз гъурмет ийизмай къван гагъда жегъилрин крарни вилек фида.

ний палатадин председатель Али Исмаилова, райадминистрациядин краридара ийизвайди тир Вадим Агъасиева, культурадун управленидин начальник Къистер Гъаниевади, "Цийи дуьнья" газетдин кьилин редактор тир и макъадин авторди ва маса мугъманри иштиракна.

Къватл хъанвайбуру хуш келимайралди тебрик авуналди, мярекат КЦСОН-дин директордин заместитель Фироза Гъамзаевади ачухна ва сифте гаф Центрадин директордин везифаяр вахтуналди тамамарзавай Мирвара Мусанабиевадиз гана.

- Гъурметлу диде-бубаяр, бадеярни чхети бубаяр! Лезги халкъдиз "Патав чхетиди гвачтла, са чхети къванцел хъайитлани алукъ", "Рагъметдиз фенвай бубадин бармак вилек эцигна, гъадал меслят гъваш", "Женнет диде-бубадин кьвачерик кьва" лугъур камаллу мисалар ава. Куьн хътин камаллу меслятчияр, насигъатчияр галай чун бахтлу ксар я. Къуй куьн, гуьгъуьлар кьумбар яз, чакъхъргъалди галамукърай. Суварин и къени суфря, концерт - вири куьн паталди я, буюр! - лагъана Мирвара Мусаевнади.

Рахунрин арада РДК-дин мандар Исмаил Ризаханова ва КЦСОН-

Чхетибуруз гъурмет тийизвай хизанар аватла, гъабурузни акурай, чир хъурай, дуьз рекъел хтурай лагъана тухузвай и мярекат тешкилнавай ксарни пара къадар сагърай...

Мярекатдал тебрикдин хуш келимаяр райондин культурадун Управленидин начальник Къистер Гъаниевади, Общественный палатадин председатель Али Исмаилова, и цъарарин автордини лагъана. Абуру залда авай диде-бубайриз ва райондин вири яшлугуьрн и сувар риклин сидкъидай мубаракна.

Чпин нубатдай Зегъметдин Яру Пайдахдин къве ордендин сагъиб Агъаверди Агъаева, зегъметдин ветеранар тир Асия Рагъимовади (ада вичин ширини къелна), Низам Пирсаидова, хуьругъви Алисултан Алисултанова, цуругъви Мегъи Рагъимовади, луткунви Гуьлелбатун Къличхановади, къакавайяр тир Набир Замановани Шайнисе Аслалиевади ва масабуру, чеб рикел атана, ик! хъсандиз къабулунай, гъар йикъан къайгъуьрикаяй кхудна, риклер шад авунай, хъсан концерт гунай райондин руководстводиз, КЦСОН-дин коллективдиз пара къадар сагърай лагъана. Эхирдай, яшлугуьрн агъмишун яз, абуруз гъевечи савкъатарни гана.

Камалдин хазинадай

Вадим ЖАМАЛДИНОВ

Фитнекарди вуч дугъридай
къада,
Гъалтай чкадал гаф гъалддач
ада.

Санал алайла арха жеда ви,
Вун алачилра хъвада ви иви.

Гъам-хажалат, дуст, твамир
ви рикле,
Вун такъанбуруз шад жеда
сифте.

Фитнекар гъуьлягъдилайни
пис я,
Ада вичин кар аквада кисна.

Вич са затл тушиз, къазва лап
виняй,
Сарар экъисиз буржар къаз
хуьрйай.

За риклин къене хразва гамар,
Мад тухъун патал дуьньяда
цаяр.

Гъар гамуник кьвай яру тир
цъарар,
Гъалибилин я абур пайдахар.

Ички хъвайшпа ширин жеда ваз,
Пиян хълайла эвермир на заз.

Пиянискадикай дуст къадалди,
Фикирайтла хъсан я яргъалди.

"ЛГ"-дин 39-нумрадиз акъатай сканворддин жавабар:

ДУЪЗ ЦАРАРА: Дагъустан. Агъил. Ватан. Маша. Азаб. Рехне. Рат. Линг. Кутар. Ивир. США. Риал. Пенек. Аят. Азан. Ем. Еб. Келле. Аваз. Азият.
ТИК ЦАРАРА: Гъалаба. Сувар. Артух. Анже. Ата. Имарат. Ерпи. Нани. Тирш. Иван. Грек. Кархана. Аслан. Аптека. Емеля. Мез. Бет. Ли.